LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y., 11417
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje ..... 12.00$
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 76 * * * * * Ozone Park, N. Y., 11417 Antr., rugsėjo (Sept.) 24, 1963 * * * * * METAI 52-ji

KRISLAI

Švelnesnis vėjas
A. Morkus Vilniuje
Vieną niekina, kitą—garbina
Didvyriai sandariečiai

— Rašo **R. Mizara** —

Šią savaitę JAV Senatas balsuos Maskvos sutartį. Visi ženklai rodo, kad sutartis bus užgirta didesne nei dviejų trečdalių balsų dauguma.

Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministras A. Gromyko, praėjusį ketvirtadienį kalbėdamas Jungtinių Tautų 18-ojoje asamblėjoje, pasakė, kad taikus Karibų krizės išsprendimas ir Maskvos sutarties pasirašymas politinėje atmosferoje sudarė palankesnį vėją.

Penktadienį gerą, taikingą dvasią kalbą pasakė prezidentas Kenedis.

Reikia priminti: asamblėjoje atmosfera šiemet daug ramesnė nei būdavo pirmesnėse.

—:—

A. Morkus-Markevičius jau pasiekė Lietuvą ir "rusai" jo nesulikvidavo, kaip buvo pranašavęs "Naujienų" redaktorius.

A. Morkus rašo "Vilnyje," kad Lietuvos sostinė taip sparčiai auga, plečiasi, gražėja, kad visa tai jį labai stebina. Senajame Vilniuje Morkus yra augęs ir mokęsis.

—:—

Draugai laisviečiai! Visomis jėgomis ruoškimės prie "Laisvės" vajaus, kuris oficialiai prasidės su spalio 1 d.

—:—

"Keleivis" biaurioja southbostonietę M. Kvietkienę-Kvetkus už tai, kam ji aną dieną "Laisvėje" parašė, kad jai Tarybų Lietuva patinka, kad ten žmonės "linksmi, draugiški, pavalgę sočiai, gražiai apsirengę..."

Jei M. Kvietkienė būtų parašiusi (melavusi), kad Lietuvoje viskas bloga, tai "Keleivio" redaktorius būtų ją išgarbinęs.

—:—

Taip, "Keleivis" garbina buvusį teisėją Čikagoje Joną Zurį, kuris, grįžęs iš Lietuvos, kalba kaip Dan Kuraitis.

M. Kvietkienė Lietuvoje buvo apie mėnesį, o J. Zuris—apie dvi dienas. M. Kvietkienė kalbėjosi su šitmais žmonių, o J. Zuris, pasak "Keleivio": **'Pakely niekur nesustojo ir su nieku nepasikalbėjo.'**

Socialdemokratų organo redaktoriui J. Zuris patinka ir už tai, kad jis pasakoja, jog Lietuvoj marškiniai brangūs.

Galimas daiktas, kad jie nepigūs. **Bet ar p. Zuris matė Lietuvoje žmones vaikščiojant be marškinių?!..**

Kiekvienas Tarybų Lietuvoje buvęs pripažįsta, jog ten žmonės šiandien gražiai apsirengę ir sočiai pavalgę.

—:—

Kadaise poetas **V. Majakovskis** taip barė "Nevierną Tamošių," kuris į viską žiūrėjo pro tamsius akinius:

Klausykite, Tomai, drauguži galvotas!
Jūsų įprotį turim panaikti.
Nereikia, man rodos, didelio proto
taip viską niekint ir išpeikti.

—:—

Prie laikraščio "Sandaros" leidyklos Čikagoje susirinko grupelė "bomelių" ir pradėjo kelti triukšmą, o viduje sandariečiai kortomis lošė.

Atsirado drąsuolis — Mykolas Kriščiūnas—, bandęs "bomelius" nuvyti, bet pastarieji pradėjo jį patį šventinti.

"Viduje buvo didokas būrys sandariečių, bet nei vienas nedrįso išeiti laukan ir padėti partrenktam Kriščiūnui..." rašo "Naujienos."

Sandariečiai, kaip žinia, skelbiasi "vaduotojais," o M. Vaidyla įeina net į "veiksnių" vyriausią štabą.

Dabar matome, iš kokio molio jie sulipdyti: "bomeliai" Kriščiūną gatvėje muša, daužo, o jie, užsidarę leidykloje, tupi ir dreba!

Ar jų tarpe buvo ir sandariečių jenerolas M. Vaidyla, menševikų laikraštis nepasako.

Tai didvyriai!..

Jungt. Valstijos už susitarimą su Pietų Vietnamo valdžia

Washingtonas. — Po piktų Jungtinių Valstijų Valstybės departamento pasisakymų prieš Pietų Vietnamo Ngo Dinh Diemo valdžią jau prasidėjo atslūgimas.

Prezidentas Kenedis pareiškė, kad JAV rems Diemo valdžią, nes kitaip ten "komunistai laimėtų". Į Belgradą, Jugoslavijon, buvo pasiųstas prezidento brolis — senatorius E. M. Kenedis, kuris ten tarėsi su "nepaklusnia" Ngo Dinh Nhu. Ta poniutė įtikino prezidento brolį, kad jos elgesis yra "teisingas", nes kitaip Pietų Vietname "laimėtų komunistai".

Iš Saigono ateina žinių, kad ten Jungtinių Valstijų militariniai ir politiniai patarėjai jau "atvėso" ir linkę susitaikinti su Diemo valdžia. Ten net ir JAV Centrinės Žvalgybos Agentūros (CIA) agentai pasidalino. Kaip kurie sutinka su Diemo kaltinimais, jog CIA agentai dalyvavo suokalbyje nuversti jo valdžią.

Washingtone dar daugiau atmosfera atslūgo po to, kai gavo žinią, kad Ngo Dinh Diemo valdžia "panaikino karo stovį", kuris buvo įvestas puolant budistus. Žinoma, tas nesumažina Diemo puolimų liaudies kovotojų — partizanų.

Washingtono politikai svarbu surasti išeitį, nes Azijos valstybės ruošiasi kelti klausimą Jungt. Tautų asamblėjoje dėl Diemo puolimų ant budistų.

PELNAS IMA VIRŠŲ

Washingtonas. — Dr. Blagonravovas, Tarybų Sąjungos erdvių užkariavimo specialistas, sūlė, kad TSRS ir JAV bendrai dirbtų Mėnulio pasiekimui.

United States Manned Spacecraft Center, kuris dirba Mėnulio pasiekimui, Tarybų Sąjungos pasiūlymą atmetė. Matomai, kad pelnų pasidarymas ima viršų, nes JAV Mėnulio pasiekimui skiria bilijonus dolerių.

Brooklynas. — Tilto pastatymas per Narrows sąsiaurį sėkmingai eina pirmyn.

Garbingai laidojo teroristų aukas

Birmingham, Ala. —Rugsėjo 18 dieną buvo palaidotos keturios negrų mergaitės, kurios žuvo nuo teroristų bombos bažnyčioje. Dalyvavo virš 4,000 negrų laidotuvėse ir 50 baltųjų kunigų. Balti kunigai atvyko iš kitų valstijų, kad tuomi išreikšti protestą prieš terorą.

Prakalbas sakė negrų vadai Dr. Martin Luther King, Roy Wilkins ir kiti. Kapinėse negrai prisiekė kovoti už lygias teises su baltaisiais.

IŠ VISO PASAULIO

Jungtinės Tautos, N.Y.— Dr. Carlos Sosa Rodriguezas, Jungtinių Tautų 18-osios asamblėjos pirmininkas, pareiškė, kad jis tikisi, jog šioji asamblėja padarys progreso link nusiginklavimo.

Hanojus, Šiaurės Vietnamas. — Pietų Vietnamo partizanų vyriausybė kreipėsi į Azijos valstybes, Jungtinių Tautų narius, kad jos veiktų baigimui karo Pietų Vietname.

Londonas. —Anglijos admirolai nesutinka, kad "vyriausia Anglijos apsauga" bus JAV atominiai submarinai.

New Delhi. —Indijos karo ministras sako, kad su TSRS pagalba baigia įrengti fabriką, kuris gamins tarybinės rūšies "MIG-21" karo lėktuvus.

Viena. — Devyniolika orlaivių kompanijų sutiko numažinti kainas keliaujantiems per Atlantą. Pan American World Airways kompanija siūlo mažinti 40 procentų.

New Yorkas.—New Yorke ir apylinkėje buvo keisto pasikeitimo ore. Rugsėjo 12 dieną buvo virš 80 laipsnių šilumos, o sekamą dieną tik 46.

Jackson, Mich. — Rugsėjo 18 d., kada Birminghame buvo laidojama 4 negrų mergaitės, tai čionai virš 500 baltųjų ir negrų, daugumoje studentų, protestavo prieš pietiečių terorą.

Makao. — Šis miestas ir prieplauka yra Kinijoje. Ją valdo Portugalija. Vietos valdžia paskelbė, kad visi suimti už prieškinišką veiklą bus ištremti į Kiniją ir lai "jie ten veikia".

Kubos respublika ir priešų paskalai

New Yorkas. — Jungtinių Tautų asamblėjos sesijoje nemažai delegatų yra susirūpinę Jungtinių Valstijų politika linkui Kubos. Nesutikimai drumsčia bendrus tarptautinius santykius.

Washingtone agresyvūs elementai, jų tarpe eilė kongresmanų, šaukia, kad "nieko neišėjo iš JAV įtraukimo laivų į juodąjį sąrašą, kurie prekes gabena į Kubą". Jie sako, kad šiemet į Kubą jau buvo nuplaukę 53 laivai po Anglijos vėliava ir 52 po Graikijos. Jie reikalauja blokaduoti Kubą, kas, žinoma, vestų prie karo.

Kubos pabėgėliai skleidžia visokius prasimanymus apie Kubą. Rugsėjo 19 d. Hearsto dienraštis "The Journal - American" išspausdino iš Miamio dideliu antgalviu "žinią": "Castro Executes 100" (Kastro nužudė 100). Pabėgėlių vadas Francisco Moro pasakojo, būk 100 pabėgėlių buvo išlipę Oriente provincijoje, Kuboje, bet juos Kubos jėgos suėmė ir tuojau sušaudė. Vėliau pasirodė, kad tai buvo prasimanymas.

PO ANGLŲ SĄSIAURIU ĮRENGS TUNELĮ

Paryžius. — Prancūzijos ir Anglijos vyriausybės jau sutiko, kad būtų prakastas tunelis po anglų sąsiauriu (English Channel). Ši vandens juosta yra apie 21 mylios pločio, kuri skiria Angliją nuo Prancūzijos.

Tunelio prakasimas ir įrengimas atsieis apie $400,000,000. Traukiniais bus gabenami ir automobiliai. Per valandą į vieną pusę galės pervežti iki 3,000 automobilių.

DĖL TITO VIZITO

Brasilia. — Rugsėjo 19 dieną čia, į Brazilijos sostinę, atskrido Jugoslavijos prezidentas Tito ir jo žmona. Iš Brazilijos jie vyks į Čilę. Boliviją ir Meksiką, o spalio 16 dieną į Washingtoną. Jungtinėse Valstijose jie bus per 10 dienų.

ITALIJA TIESIA AUTO KELIĄ

Roma. —Italija tiesia keturių eilių automobiliams kelią nuo Turino iki Calabria, tai yra, išilgai visą Italiją, 550 mylių ilgio. Kelias eis tarp Turino, Milano, Romos, Neapolio ir Calabrijos.

LEDAI APLAMDĖ LEDLAUŽĮ

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų ledlaužis "Northwind" buvo nuplaukęs arti Tarybų Sąjungos Sibiro "tyrinėti jūras", bet jį ledai taip aplamdė, kad vos grįžo atgal.

NORI PREKYBOS SU TARYBŲ SĄJUNGA

Washingtonas. — Tarybų Sąjungos pirkimas Kanadoje kviečių už $500,000,000 sujaudino JAV valdininkus, biznierius ir farmerius. Industrialistai reikalauja laisvesnės prekybos su socialistiniais kraštais.

Salina, Kansas. — JAV farmeriai reikalauja prekybos su Tarybų Sąjunga, ypatingai to nori kviečių augintojai.

T. SĄJUNGA GAMINS DAUGIAU TRĄŠŲ

Maskva. — "Izvestija" rašo, kad šiemet Tarybų Sąjungoje buvo pagaminta 20,000,000 tonų chemikališku trąšų, bet to negana. 1964 metais bus siekiama pagaminti 29,000,000 tonų, o 1965—35,000,000 tonų.

Dabar Tarybų Sąjungoje ant vieno hektaro (dviejų ir pusės akro) suvartojo po 154 svarus trąšų, Jungtinėse Valstijose suvartoja po 500 svarų, Prancūzojoje 1,115, o Anglijoje net po 1,680 svarų.

BURNĄ AUŠINA

Washingtonas. — Pabėgėlis V. S. Tarasovas, kuris pabėgo nuo Tarybų Sąjungos naftalaivio, kalba, kad ten "viskas labai blogai". Ar galima laukti, kad jis pasakytų teisybę, kada pabėgo iš socialistinės šalies?

JAPONŲ PREKYBOS LAIVYNAS

Tokio. — Po karo Japonijoje buvo daug pasatyta sau ir kitoms šalims prekybos laivų. Dabar Japonijoje penkios didelės laivų kompanijos turi 3,300 prekybos laivų, bendrai 8,250,000 tonų įtalpos.

ANGLIJA ĮRENGĖ DIDELĮ RADARĄ

Londonas. — Po šešerių metų statybos Anglijos karo orlaivynas jau turi gatavą milžinišką radarą. Jis įrengtas Fylingdales Moore. Statybai ir įrengimui išleido $1,000,000,000. Diametriniai jo antena yra 84 pėdų. Sako, kad iš jo galės matyti daiktus už 3,000 mylių.

VANDALAI

New Yorkas. — Jaunųjų chuliganizmui nėra ribų. Jie dažnai sudaužo paminklus kapinėse, įsiveržia į mokyklas ir padaro daug žalos. Dabar įvairių spalvų dažais ištepliojo veidus skulptūroms prie City Hall, Custom House ir Federal Hall National Memoriai.

TSRS kviečia vadus tartis dėl nusiginklavimo

Jungtinės Tautos, N.Y.— Tarybų Sąjungos Užsienio ministras Andrius Gromyko perdavė savo vyriausybės kvietimą prezidento Kenedžio ir kitų 18-kos nusiginklavimo konferencijoje dalyvaujančių valstybių vadų į Maskvą, kur jie kartu su Chruščiovu tartųsi nusiginklavimo reikalais.

Gromyko sakė, kad Tarybų Sąjungos vyriausybė labai susiinteresavusi nusiginklavimo reikalais. TSRS vyriausybė siekia, kad po Maskvos sutarties nedaryti atominių bandymų ore, atmosferoje ir vandenyje, kad būtų žingsnis po žingsnio einama prie generalinio nusiginklavimo, kuris užtikrintų visoms tautoms, didelėms ir mažoms, taikingą sugyvenimą, ir kuris nuimtų nuo žmonių pečių tą sunkią apsiginklavimo naštą.

Tarybų Sąjungos ministras sakė, kad pasaulis negali būti saugus, kol eina paskubus apsiginklavimo lenktyniavimasis, kada yra tokių, kurie dirba, kad kenkti taikingam sugyvenimui. Gromyko sakė, kad net Maskvos sutartį Vakarų Vokietijos vadai siekė suardyti (sutorpeduoti).

A. Stevensonas, JAV delegacijos pirmininkas, sakė, kad šis TSRS pasiūlymas duoda padrąsinimo eiti prie nusiginklavimo. Bet Washingtone JAV valdininkai pareiškė, kad "nėra nieko naujo".

"Pravda" dėl ginčo Indijos su Kinija

Maskva. — Dienraštis "Pravda" rašydamas apie Indijos ir Kinijos nesutikimą sienos reikalais, sako.

"Klausime sienis nesutikimų mes esame įsitikinę, kad nėra skirtumų, kurie taikos keliu per pasitarimą ir be kraujo praliejimo negalėtų būti išrišti.

Kas dėl Tarybų Sąjungos, jos nusistatymas, kad reikia gerbti kaimynų sienas, jau žinomas. Suprantama, kad geri santykiai gali būti tik tada, kada istoriniai sienų reikalai yra gerbiami".

IŠGARAVO "MEILĖ"

Ciurichas, Šveicarija. — Čionai Gamble Bendict-Porumbeanu pareikalavo persiskyrimo nuo savo vyro Adre Porumbeanu. Prieš trejis metus jie apsivedė Jungtinėse Valstijose prieš jos giminių norą.

Gamble yra turtuolė, ji paveldėjo $20,000,000 Remington Ko. turtą, o Andre buvo jos tik "šoferis". Tada komercinė spauda daug rašė apie "didžiausią meilę", bet, kaip matome, ji jau išgaravo. Jie susigyveno du berniukus.

Tokio. —Japonija vėl nuleido į vandenį naują submariną.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Jungtinės Tautos, Y. Y.— Penktadienį, rugsėjo 20 d., JAV prezidentas Kenedis kalbėjo Jungtinių Tautų asamblėjoje. Jis sakė, kad tarptautinė atmosfera prasiblaivė lyginant su 1961 metais. Reiškė mintį, kad taikos sutvirtinimui bus atsiekta ir daugiau susitarimų.

Praga. — Čekoslovakijos premjeras Viliamas Sirokis pasitraukė, jo vietą užims Juzefas Lenartas.

San Francisco, Calif. — Virš 5,000 baltųjų ir negrų buvo susirinkę prie City Hall ir protestavo prieš pietiečių terorą.

Berlynas. — TSRS protestavo prieš JAV malūnsparnių skraidymą virš rytinio Berlyno.

Oslo, Norvegija. —Po 24 dienų gyvavimo pakriko Lango koalicinė valdžia.

Washingtonas. — JAV karo aviacijos vadai reikalauja dar daugiau pinigų gaminimui naujų lėktuvų.

New Yorkas. — Atvyko JAV Valstybės sekretorius D. Ruskas, kuris tarsis su kitų valstybių atstovais svarbiais reikalais.

Neapolis, Italija. — Tarybiniu laivu "Lietuva—Litva" atplaukė 40 tarybinių rašytojų į Pasaulinį rašytojų kongresą. Jų tarpe yra ir Aleksėjus Adžiubėjus, "Izvestijos" redaktorius.

Washingtonas. — JAV vyriausybė protestavo prieš indonezų demonstracijas prieš Angliją ir sudeginimą anglų ambasados.

Birmingham, Ala. —Negrai vėl pradėjo demonstruoti prieš baltųjų terorą.

Roma. — Italija siūlo palengvinti turistams kelionės vizų ir pasportų reikaluose.

Bostonas. — Sulaukęs 74 metų amžiaus mirė mokslininkas Dr. B. N. Dell.

Belgradas. —Atskrido 10 Kubos prekybos delegacijos narių.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year, ...	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months,	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Prezidento kalba

PRAĖJUSĮ TREČIADIENĮ prezidentas Kenedis kalbėjo per radiją ir televiziją į visus amerikiečius, pabrėždamas tai, kad Kongresas turi priimti jo sumanymą,—sumažinti žmonėms taksus už pajamas apie vienuolika bilijonų dolerių per metus.

Prezidentas sakė, kad taksų už pajamas sumažinimas palengvintų darbininkams buitį, taipgi padėtų pramonei ir prekybai plėsti biznį, įtraukiant daugiau darbo jėgos į darbus.

Kenedis bijo depresijos-recesijos, nors jis, aišku, neužtikrino, kad depresija mūsų šalies neužguls net ir tuomet, jei taksai už pajamas bus sumažinti taip, kaip jis siūlo.

Kad taksus už pajamas reikia (vyriausia darbininkams) sumažinti, kad taksų mokėjime reikia pravesti reformas, nieks neginčys. Kiekvienam aišku, jog taksų už pajamas mokėjimo našta sunkiausiai gula ant darbininkų, ypatingai ant mažiau uždirbančiųjų.

Prezidentas pripažino, jog automatija kas metai išmeta iš darbų apie vieną milijoną darbininkų. O jei norima kovoti su nedarbu, tai būtinai reikia, kad kasdien į pramonę ir prekybos įstaigas turėtų būti priimama nemažiau 10,000 darbininkų bei tarnautojų!

— o —

ŠIMTU PROCENTŲ sutinkame su prezidentu Kenedžiu, kad reikia mažinti taksus, bet tolydžio mes norime pastebėti jam, jog taksų už pajamas sumažinimas vargu ar galės nedarbą pašalinti.

Neatrodo!

Norint nedarbą pašalinti, dedant pastangas, kad šalies neužgultų didžiulė depresija-krizė, reikia trumpinti darbo valandų skaičių,—reikia eiti prie įvedimo į pramonę 35 val. darbo savaitės. O jei to neužtektų—prie 30 valandų darbo savaitės.

Bet prezidentas Kenedis savo kalboje to dalyko nelietė.

O tai labai svarbus dalykas!

Areštuoti ir bausti gubernatorių Wallace

ANGLIŠKASIS LAIKRAŠTIS "The Worker" (rugs. 17 d. laidoje) reikalauja, kad **JAV federalinė vyriausybė Alabamos gubernatorių George Wallace suareštuotų ir atiduotų teismui.**

Tą patį sako ir JAV Komunistų partijos veikėjas Gus Hall savo pareiškime, išsiuntinėtame spaudai.

"Brutalus šešių negrų vaikų nužudymas Birminghame", sako Gus Hall, **"reikalauja, kad federalinė valdžia veiktų, kad pasiųstų į Birminghamą federalinės kariuomenės dalinius žmonių gyvybėms apsaugoti. Reikia Wallacą ir kitus asmenis, atsakingus už terorą ir žmonių žudymus areštuoti, atimant valdinę galią iš kruvinų rankų."**

Laikraštis sako: nežiūrint, kas metė bombas, kurios užpraėjusį sekmadienį užmušė keturias mokyklinio amžiaus mergaites, už tai atsakingas yra George Wallace, kuris prie viso to privedė.

Senatas balsuos šią savaitę

TURBŪT RUGSĖJO 24 d. Senatas balsuos Maskvos sutartį, sulyg kuria bus sulaikyti branduolinių bombų bandymai atmosferoje, vandenyje ir kosminėje erdvėje.

Praėjusią savaitę prezidentas Kenedis viešai pareiškė, kad, jo nuomone, Senatas sutartį užgirs, "parodant pasauliui, jog Amerikos žmonės nori teisingos taikos."

Yra kai kurių valstijų senatorių, kurie balsuos prieš Maskvos sutartį; taip jie viešai yra pareiškę. Reikėtų, kad tų valstijų (iš kur tie senatoriai pareina) taikos šalininkai pasiųstų jiems telegramas, raginant balsuoti už Maskvos sutartį.

Ben Bella---prezidentas

ALŽYRO PREZIDENTU tapo išrinktas Ahmedas Ben Bella, 46 metų amžiaus vyras, Tautinio Išsilaisvinimo Fronto (partijos) vadovas. Jis buvo vienintelis šalies prezidento vietai kandidatas. Naujasis prezidentas pareiškė, kad greitu laiku bus atimti iš prancūzų kolonistų dvarai, taipgi bus atimta žemė ir iš išdavikų-alžyriečių, kurie padėjo Prancūzijai kariauti prieš alžyriečių tautą.

Be to, Ben Bellos valdžia nacionalizavo dienraštį "La Depeche d'Algerie" (su 80,000 tiražu).

—Statysime socializmą!—sakė naujas prezidentas.

Andai Ben Bella pareiškė spaudos korespondentams, kad Fidelį Kastro jis skaitąs savo broliu; Nasserį mokytoju, o Jugoslavijos Tito—sau pavyzdžiu.

Tarybų Sąjunga neseniai pažadėjo nualintam Alžyrui $100,000,000 paskolą.

Kas ką rašo ir sako

KERŠTINGAS IR PAVYDUS

V. Andrulis "Vilny" rašo:

Dideliai pavydus ir kerštingas p. Grigaitis nesitveria piktumu, kad nepaisant jo ir jo kolegų skundų ir priešingai jo sapaliojimams, mes veikiame. Vienu savaitgaliu mes suruošiame 3 ar 4 pramogas. O jis taip dideliu save laikąs, nieko, prisiglaudęs ant kampo pas klerikalus.

Seniau dar nors gegužinę tie "socialistai" suruošdavo, bet tik jie vieni sueidavo, tai pagaliau ir to nedaro.

Jis nesitveria piktumu. Jis bando keršyti, bet iš to nieko gero negauna.

Bandydamas psigirti jis įsiklampoja, kaip buvo su "išlydėjimu" jauno rašytojo Morkaus.

Pagaliau, jis pasitenkina vadindamas mus gengsteriais. Niekada neturėjęs glaudaus ryšio su liaudimi, nežino kaip jam pačiam tos kolionės kenkia.

Koliotis, kitus niekinti—P. Grigaičio profesija!

KUNIGŲ SUVAŽIAVIMAS

Rugsėjo 11 d. viename Niujorko hotelių laikė savo suvažiavimą JAV lietuviškieji "probaščiai." Jų ten buvo apie 50, o juos laimino dipukas vyskupas V. Brizgys.

Marijonų zokono "Draugas" rašo, kad suvažiavime kunigai priėmė apie dešimt rezoliucijų. Ką nutarė? Ogi štai ką:

Nutarta pradžios mokyklose mokyti vaikučius lietuvių kalbos, kad jie bent galėtų išmokti lietuviškai poterius kalbėti, remti liet. katalikišką spaudą, Dainavos koplyčios statybą, BALFo veiklą, organizuoti uždaras rekolekcijas. Atkreipta rezoliucijose dėmesys į dr. J. Griniaus spaudai ruošiamą knygą "Žmogus be Dievo." Nutarta ją paskleisti plačiai visuomenėje.

Knyga "Žmogus be dievo," matyt, smarkiai kedens bedievius ir bepoterius, dėl to kunigai, knygai dar iš spaudos neišėjus, jau ruošiasi ją kišti davatkoms.

URUGVAJIEČIŲ TURISTŲ ŽODIS

Tarybų Lietuvoje šią vasarą 40 dienų svečiavosi grupė Urugvajaus lietuvių: Petras Sadauskas, Ieva Sadauskienė, Stasė Petkevičiūtė, Michalina Virpšaitė, Paulina Kiseliauskienė, Juozas Apanavičius, Emilija Kazlauskas, Juozas Vitkauskas, Liucija Revuckienė, Kaziūnė Kaušienė, Antanas Vėlyvis ir Antanas Jankauskas. Prieš išvykdami iš Lietuvos, š. m. rugsėjo 9 d. jie paliko Vilniaus "Tiesos" redakcijai atsisveikinimo laišką, kurio dalis mes čia paduodame mūsų skaitytojams:

Grožėjomės mėlynais tėviškės ežerais ir upių kaspinais. Matėme, kaip banguoja Baltija ir smilksta Neringos kopų sėlis ties Nida. Prieš daugelį metų, vykdami ieškoti duonos ir laimės, mes Lietuvoje palikome tik vienas — Kuršių — marias, o dabar atradome ir kitas — Kauno. Šios naujosios marios ne tik gražios, bet ir gražiai dirba: jos suka elektrinės turbinas ir gamina šviesą, kurios Lietuvai taip trūko. Išvykdami laukuose palikome bėrą arkliuką ir žagrę, o dabar pamatėme gaudžiančius traktorius, ir rugiai krito ne nuo piautuvo smūgių, o nuo kombaino. Buržuaziniais metais Lietuva užsienyje pirko spynas ir kibirus, o dabar mes savo akimis pamatėme, kaip Klaipėdoje statomi laivai, kaip gelžbetoninės konstrukcijos rikiuojasi į eilę, kad gultų į naujų gyvenamųjų namų sienas.

Miela buvo gėrėtis Tėvynės grožiu, jos kaimais ir miestais, tačiau dar mieliau buvo kalbėtis su savo tautiečiais — giminėmis ir naujais pažįstamais. Iš šių pokalbių mes susidarėme įspūdį, kad Tarybų Lietuvos žmonės šiandien visi gali pasirinkti sau mėgiamą darbą, yra pavalgę, apsirengę. Ilsėdamiesi Druskininkų ir Palangos kurortuose buvom sužavėti medicinos darbuotojų stropumu, jų rūpinimusi besiilsinčiaisiais. Bet dar labiau džiugino, kad poilsiautojai — ne piniguočiai, o paprasti darbo žmonės.

Svečiavomės Kauno studentų šventėj atidarant mokslo metus. Tur būt, net neieškosime žodžių, kad išreikštume savo susižavėjimą šia švente. Taip smagiai šokti ir dainuoti gali tik gyvenimu patenkintas jaunimas. Didžiuojamės, kad Tarybų Lietuva pagal studentų skaičių proporcingai gyventojų kiekiui jau pralenkė tokias šalis, kaip Suomiją, Švediją, Daniją, Vakarų Vokietiją, Italiją ir kt.

Apsilankę vaikų darželiuose ir mokyklose, radome smagius, gražius, linksmus vaikučius. Mums labai patiko mokyklų dirbtuvės, kuriose mokiniai išmoksta dirbti ir užauga ne baltarankiai, o įpranta dirbti fizinį darbą. Jaunąja karta čia labai rūpinamasi.

Kretingos rajono K. Poželos vardo ir kituose kolūkiuose matėme, kaip gyvena Lietuvos žemdirbiai. Jų darbas, matosi, irgi duoda gerus vaisius. Šiandien kaime žmonės dirba dvigubai ar net trigubai lengviau, bet gyvena daug gražiau ir geriau.

Kiekviena diena, praleista tėviškėje, kuri šiandien vėl džiaugiasi kadaise atplėštais sostine Vilniumi ir Klaipėdos uostu, mums buvo kaip šventė. Tiek švariose Vilniaus gatvėse, tiek prie melsvų Trakų ežerų, tiek atgimusiame Pirčiupyje — visur virė gyvenimas. Linksmi žmonių veidai ir darbinga jų nuotaika kalbėjo, kad gyvenimu jie patenkinti.

JEIGU JIE PAGALVOTŲ!..

Kanadiškis "Liaudies Balsas" rašo:

Rodos, kad jau kiekvienas kiek apsišvietęs žmogus šiandien gali aiškiai matyti, kad visoki gyvūnai, jų tarpe ir žmogus, pasiekė dabartinio stovio evoliucijos keliu, išsivystydami iš žemesnių formų. Net ir Kanados televizija nebesibijo aiškinti, kad gyvybė išsivystė evoliucijos keliu. Bet Kanados, kaip ir kitų kapitalistinių šalių, kasdieninė gyvenime niekas nesikeičia. Ne tik dvasiškiai, bet ir visi kiti laikosi įsikibę senų idėjų. Jiems tebėra dievas, kuris sutvėrė viską, iki mažiausio mikrobo.

Jeigu tie žmonės rimtai pagalvotų ir paanalizuotų, kiek ir kokios šlykštynės pasaulyje yra, kiek visokių kenkėjų ir žalotojų, tai pamatytų, kad visa tai negalėjo būti kokios nors išminties kūryba. Tiesa, bandomą aiškinti, kad visa, kas bloga, buvo skirta žmogaus bausmei už nepaklausymą dievo, bet juk nuo to kenčia ir geri žmonės, nekalti kūdikiai. Kenčia gyvuliai, kurie juk nieko nežino apie savo tvėrėją. Teisingai baudžia žmogų už žiaurų elgesį su šuneliu, kate, bet "dievas" yra apleidęs visokius gyvūnus baisiausiomis nelaimėmis.

Reikėtų papeikti mokslo žmonės, kurie nededa pastangų žmonėms apšviesti.

RASA

Rasa ant miežių varpų,
Ant medžių ir žolės,
Rasa gaivina širdį
Pražydusios gėlės.

Ji deimantėliais spindi
Žiedelio taurėje.
Ant pienių ir ant smilgų
Naktis išbarstė ją...

Saulutė nepavydi
Jai žvilgesio gaivaus
Ir neskuba pakilti —
Javai teatsigaus.

St. Baleišienė

J. GRIGIŠKIS

ĮVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Prancūziškos Karibų salos kovoja už autonomiją

Savaitraščio "National Guardian" redaktorius Cedric Belfrage (kadaise deportuotas iš Amerikos į Angliją) šiuo metu keliauja po Lotynų Ameriką ir daug rašo apie tų šalių padėtį. Dabar jis rašo iš prancūziškų kolonijų Martinique ir Guadeloupe, kurios randasi Karibų (Carribbean) salyne.

Martinique sala turi apie 270,000 gyventojų, Guadeloupe—260,000. Prancūzijos valdžia turi tose stalose savo karines jėgas ir civilinius viršininkus. Vietiniai gyventojai turi teisę statyti savo kandidatus ir balsuoti municipaliniuose rinkimuose.

Cedric Belfrage rašo, kad municipaliniuose rinkimuose komunistai gauna apie 60 procentų visų balsuotojų. Nepaisant teroro ir visokių restrikcijų, daugelio miestelių ir rajonų valdybos yra komunistų valdomos. Komunistų įtaka tose salose yra didelė. Fort Louis miesto majoras Edwige eina tik 40 metų amžiaus ir jau yra išbuvęs toje vietoje apie 17 metų.

Ekonominis žmonių gyvenimas yra gana sunkus, pramonė limituota, cukraus gamyba sudaro svarbiausią pramonės šaką. Geriausias žemes valdo prancūzai. Iš Prancūzijos atvežami produktai pasiekia tik 10 procentų gyventojų, o 90 proc. gyventojų neišgali jų įsigyti.

Vietiniai gyventojai reikalauja iš Prancūzijos valdžios daugiau laisvių ir autonominių teisių patiems vidujinius savo salų reikalus tvarkyti. Pilno atsiskyrimo jie nepageidauja, nes bijo, kad Jungtinės Valstijos neįsigalėtų tose salose, kaip jos yra įsitvirtinusios daugelyje Lotynų Amerikos šalių.

—:—

Kenedis nieko nepasimokė iš Trumano klaidų

72 įžymūs amerikiečiai pasiuntė laišką prez. Kenedžiui. Tame laiške jie ragina Kenedį baigti karą Pietų Vietname, kol dar nevėlu.

Rašytojas Taylor Adams, pasirašęs po viršminėtu laišku, dabar pastebi, kad prez. Kenedis nieko nepasimokė iš buvusio prezidento Trumano klaidų, padarytų 1947 metais Kinijos klausimu.

Trumanas, kaip žinome, pasimojo visais galimais būdais padėti diktatoriui Čiang Kai-šekui komunizmą sulaikyti Kinijoje. Jis suteikė jam virš du bilijonus dolerių, siuntė Čiangui ginklus. Trumanas taipgi pasiuntė gen. Wedemeyerį, kuris 1947 m. rugsėjo 14 d. raportavo, kad Čiango "diktatorinė vadovybė, priespauda ir korupcija" stumia milijonus svyruojančių žmonių komunizmo link. Wedemeyeris ragino Trumaną ką nors daryti, kad Čiangas būtų priverstas demokratines reformas pravesti. Trumanas tuo metu nieko kito nedarė, tik pasiuntė kitą generolą, Patricką Hurley, kurio misija dar labiau sudrumstė diplomatinius vandenis. Trumano vadovybė, sako T. Adams, prarado Kiniją, atidavė ją komunistams.

Taylor Adams nurodo, kad dabar Pietų Vietname panaši padėtis, kokia buvo 1947 m. Kinijoje. Kenedis jau davė diktatoriui Diemui virš du bilijonus dolerių ir nemažai amerikiečių kareivių. Senatinio komiteto pirmininkas senatorius Mansfield buvo nuvykęs ten tyrinėti padėties ir grįžęs raportavo, kad diktatorius Diemas baigia Pietų Vietnamą prarasti, panašiai kaip Čiangas prarado Kiniją. Ant greitųjų Kenedis pasiuntė patyrusį politikierių Henry Cabot Lodge, kad bandytų blogą padėtį pataisyti. Pasirodo, kad Lodge tiek tegalės ten padėti, kiek gen. Hurley padėjo pastoti komunizmui kelią Kinijoje.

Priminsime čia kito įžymaus rašytojo nuomonę Pietų Vietnamo klausimu. Wilfred G. Burchett, buvęs Tolimuose Rytuose korespondentas "London Daily Express", Bostono "Christian Science Monitor", kanadiškio "Toronto Star" ir kitų laikraščių, apkeliavęs Aziją skersai ir išilgai, parašė knygą "The Furtive War", kurioje jis smerkia Amerikos politiką Tolimuose Rytuose. Jis savo knygoje nurodo, kaip amerikietiškas imperializmas padėjo Laoso ir Pietų Vietnamo reakcionieriams išskersti dešimtis tūkstančių niekuo nekaltų žmonių. Besąlyginiai remdama kruviną Diemo diktatūrą, Kenedžio administracija žymiai padėjo nupuldyti Amerikos vardą ir įtaką Azijos žmonėse.

Burchett mano, kad Jungtinės Valstijos Pietų Vietname ir Laose tiek "laimės", kiek "laimėjo" Kinijoje ir Korėjoje.

—:—

Laimėjo kovą

Didžiausiame Brazilijos mieste Rio de Janeiro automobilių dirbtuvės Industrias Kaiser direktoriai paskelbė, kad jie uždaro dirbtuvę savaitei ir paleidžia iš darbo 9,000 darbininkų.

Tokią nemalonią žinią išgirdę, darbininkai užėmė dirbtuvę, suvarė į vieną kambarį 150 darbo prižiūrėtojų ir pagrąsino tą kambarį uždegti, jeigu nebus atšauktas darbininkų paleidimas.

Darbininkai laimėjo. Direktoriai atšaukė darbininkų paleidimą.

—:—

Naujos rūšies karas

Pietų Afrikoje tūlos jaunos negrų Zulu genties merginos bando puoštis taip, kaip baltosios moterys—vilki panašiomis suknelėmis, plaukus panašiai pasitaiso, dažo veidą ir lūpas.

Zulu jaunuoliai nekenčia, kad jų merginos "pamėgdžioja baltas moteris". Jie gaudo pamėgdžiotojas, sugavę sudrasko sukneles, nukerpa jų plaukus ir veidą nutrina žvyru.

Tai naujos rūšies karas su tais, kurie bando prisitaikyti prie baltųjų, rasinės diskriminacijos palaikytojų.

Stokholmas. — Atvyko Kinijos prekybos delegacija.

Bukarestas. — Rumunija turi pasisekimo industrinėje gamyboje.

Iš laiškų

Mielas drauge
Antanas Bimba,

Sveikinu aš jus ir linkiu daug, daug pasisekimų kultūriniame, o taip pat ir savo asmeniškame darbe, o už vis daugiausia tai stiprios sveikatos. Nors mes viens nuo kito gyvename didelį atstumą ir asmeniškai viens kito nepažįstame, bet jūs man labai artimas didžiai gerbiamas draugas.

Prieš porą dienų skaičiau "Tiesoje" išspausdintą jūsų straipsnį po antrašte **"Už darbą ir Laisvę"** apie negrų eiseną į Vašingtoną. Tai dar daugiau mane sujaudina, kad mūsų žmonės baltieji kartu koja kojon žygiavo su negrais už laisvę, už lygias teises. Tai teisingiau ir būti negali, nes balto ar juodo kraujas raudonas, ir visi nori valgyti, dirbti, mokytis ir būti pilnateisiais žmonėmis. Visa pažangioji žmonija smerkia rasistų palaikomą rasinį diskriminavimą, taip pat ir aš prijungiu savo balsą kartu su visais demokratais ir sveikinu negrus už jų drąsumą ir pasiaukavimą kovoje už laisvę ir darbą. Jei mokėčiau angliškai rašyti, tai ir negrų organizacijai parašyčiau laišką. Manau, kad kaip jūs kartu žygiavote, tai ir turite galimybės perduoti mano karščiausius linkėjimus negrų organizacijai, kad jiems pasisektų pasiekti lygių teisių su visais pasaulio žmonėmis.

O dabar apie mūsų gyvenimą. Mes abu su žmona dirbame ir džiaugiamės, kad dar pajėgiame prisidėti prie taip svarbaus darbo statant komunizmą.

Pas mus gyvenimas su kiekviena diena eina į gerąją pusę. Kai aš grįžau iš tolimos Argentinos dar tik kiek daugiau 4 m.atgal, per tą laikotarpį mūsų Tėvynė praturtėjo ir pagražėjo labai daug. Rugsėjo 1-mą prasidėjo mokslo metai, tai mokytojai ir mokiniai džiaugiasi ir dėkoja savo vyriausybei, statybininkams už naujas erdvias, šviesias įrengtas mokyklas, o sekančiais metais ir vėl dėkos, nes statoma daugiau naujų mokyklų, o daugiausia tai gyvenamų namų.

Šiais metais pas mus vasara buvo labai graži, karšta, saulėta, dar ir dabar gražios dienos, yra labai daug obuolių, na, ir visas derlius buvo neblogas.

Laiškus iš Argentinos gaunu, man draugai skundžiasi, kad ten pragyvenimas su kiekviena diena blogėja, o už vis blogiausia, kad nėra darbų. Pas mus lankėsi Urugvajaus pažangiųjų 12 žmonių delegacija, kurią išlydėjome rugsėjo 10 d. Tai jie, grįžę, papasakos Urugvajaus žmonėms ką jie matė savo tėvų žemėje.

Baigdamas dar kartą jus sveikinu ir laukiu iš jūsų laiško. Prašau perduoti gerų dienų d.d. Mizarai, Gasiūnui ir kitiems draugams. Labai ačiū už laikr. "Laisvę". Viso gero.

Jus gerbiantis,
Petras Guobys
12. IX. 63.

Karačis. — Tarp Afganistano ir Pakistano vėl eina prekių pasikeitimas per Khybiro sąsiaurį.

Mano susitikimai su akademiku I. Maiskiu

Man daug kartų teko būti gidu įvairiems Vilniaus svečiams. Aš jiems rodžiau ir pasakojau tuos pačius dalykus, o jie savo įspūdžius reiškė kiekvienas savaip...

Šį kartą aš norėčiau papasakoti apie susitikimą Vilniuje su akademiku Maiskiu, nuostabios atminties žmogumi. Rugpiūčio 6 d., norėdami bent kiek atvėsti, sėdėjome Vilniaus katedros Kazimiero koplyčioje ir dairėmės į sienas. Aš papasakojau apie šventąjį Kazimierą ir jo garbei tapytas freskas. Mano svečias staiga prisiminė antikinio Persijos valdovo Dariaus paminklą ir ėmė deklamuoti apie jį anglų poeto, revoliucinio romantiko P. Šelio eilėraštį, išverstą į rusų kalbą K. Balmonto. Eilėraštis gana ilgas, mažiausia kelių puslapių, bet deklamuotojas niekur neužsikirto.

Aš nustebau.

—Ivanai Michailovičiau, ateinančiais metais jums sueis 80 metų, ir dar dabar galite pasakyti jaunystėje išmoktas eiles!

—Ne visas, tik tas, kurias pats išmokau iš pamėgimo, o ne iš prievartos. Tik paklausykit, kaip tai puiku ir kokia gili, šiems laikams tebetinkanti mintis.

Ir jis pakartojo posmą apie žemės, upių ir visų jūrų valdovą Darijų, kurio palikuonis nugalėjo Aleksandras Makedonietis. Darijus du kartus griovė Babiloną ir žudė jo gynėjus, slopino vieną po kito sukilimus. Į istoriją jis įrašė žodį "satrapas". Bet Šelio eilėraštis puikus. Man patarė juo susidomėti.

Po to mes apžiūrėjom universiteto rūmus, Petro ir Povilo bažnyčią ir tęsėm pokalbį "Neringos" viešbutyje ir mano bute prie kavos puoduko. Mūsų pažintis nebuvo tarnybinė. Aš Maiskį buvau matęs keleta kartų Maskvoje akademijos istoriku konferencijose ir posėdžiuose. Jis mano, žinoma, ir pavardės nebuvo girdėjęs. Tas netrukdė man paklausti ir šio, ir to.

Akademikas I. Maiskis dabar spausdina atsiminimus, kurių išėjo jau trys knygos. Netrukus išeis ketvirta. Dalį jo atsiminimų aš buvau skaitęs; jie pilni tikslių datų, įvykių aprašymų ir net dokumentų citatų. Aš paklausiau:

—Argi visa tai imate iš atminties? Atmintis, kad ir kaip gera, vis dėlto gali apgauti.

I. Maiskis su tuo sutiko. 12 metų jis buvo Tarybų Sąjungos pasiuntiniu Anglijoje (grįžo 1943 m.), turėjo daugybę susitikimų, pasikalbėjimų ir demaršų. Jis vedė dienoraštį, kad nebūtų netikslumų užsienio reikalų ministerijai siunčiamuose pranešimuose.

—Dienraštis ir daugelis tomų įvykių kronikos yra žymiausi mano atminties pagalbininkai ir kontrolieriai. Bet vis dėlto aš vieną knygą parašiau iš atminties — tą, kuri šiomis dienomis išėjo lietuvių kalba.

I. Maiskis Lietuvoje buvo maloniai nustebintas, pamatęs kioske savo apysaką "Ir arti, ir toli" išleistą Valst. grožinės literatūros leidyklos.

—Ar žinote, tai mano vienintelis grožinės literatūros veikalas. Aš jį sukūriau labai neįprastomis aplinkybėmis: be popieriaus, be plunksnos ar pieštuko.

Į Stalino gyvenimo pabaigą I. Maiskis buvo areštuotas ir visai nekaltai išlaikytas kalėjime dvejus su puse metų ypatingai sunkiose sąlygose. Sunkumą sudarė tai, kad jis buvo laikomas vienutėje be rašymo priemonių ir be knygų.

—Man net nedavė tų knygų, kurios buvo kalėjimo bibliotekoje, — pasakoja akademikas. Perpykęs nusprendžiau pats sau sukurti literatūrą iš atsiminimų ir pergyvenimų. Ir per tą laiką atmintyje sukūriau apysaką "Ir arti, ir toli".

Išėjus iš kalėjimo, jam beliko padiktuoti tekstą mašininkei.

Bet jis neskubėjo atiduoti apysakos į spaudą. Leido jai susigulėti. Po mėnesio ar dviejų perskaitė ir kai ką pataisė. Po to palaukė dar keletą mėnesių ir vėl pataisė. Išėjo trys autorinės redakcijos.

Apysakos pagrinde — du savotiškai supinti įvykiai. Tarybiniai pareigūnai, turėję patekti iš Maskvos į Stokholmą, dėl karo veiksmų vyko aplinkiniu keliu per Mažąją Aziją ir Egiptą ir po vokiečių užpuolimo atsidūrė šventos Elenos (Mergelės) saloje. Iš ten juos išgelbėjo Tarybų Sąjungos ambasadorius Londone I. Maiskis. Išgelbėtieji, atvykę į Londoną, papasakojo savo įspūdžius. Bet to dar buvo maža. Iš kitų pasakojimo ryškaus, įtikinamo vaizdo nesukursi. Reikia pačiam pergyventi. Nukentėjusiųjų pasakojimai supinti su paties Maiskio ir jo žmonos Agnės pergyvenimais, patirtais 1943 m. tuo pačiu keliu grįžtant iš Londono į Maskvą. Apysakon sudėtas ir turtingas I. Maiskio — žymaus ilgamečio tarybinio diplomato —patyrimas.

Tik ką, išlydėjęs savo svečią, aš ėmiau skaityti apysaką ir perskaičiau ją, galima sakyti, vienu prisėdimu. Patyriau daug įdomių, man nežinomų dalykų. Čia ir nuotykiai, ir tolimi nepažįstami kraštai, o svarbiausia — žmonės, visokios socialinės padėties, skirtingo būdo ir įvairiausių pažiūrų bei įsitikinimų. Tarp tų žmonių ir tarybiniai piliečiai, kurių geriausios savybės atsiskleidžia sunkioje situacijoje.

Apysaką skaityti buvo įdomu ir todėl, kad iš autoriaus sužinojau, kokiomis sąlygomis ji buvo parašyta. Nežinau, ar tai gerai ar blogai, bet aš neskaitau man nežinomų autorių knygų. Panašių į mane, tur būt, yra ir daugiau. Norėdamas jiems pasitarnauti ir parašiau šią informaciją apie Vilniaus svečią, akademiką-istoriką, parašiusį apysaką, kurios rusų kalba išėjo dvi laidos labai dideliu tiražu.

J. JURGINIS

VIETNAMO STUDENTAI IR PARTIZANAI

Saigonas. — Čionai Jungtinių Valstijų militariniai ir politiniai patarėjai labai susirūpino. Reakcinės Ngo Dinh Diemo valdžios puolimai studentų ir budistų juos pastumėjo į partizanų pusę.

Mano pusbrolio Petro Repečkos, šviesus prisiminimas

(Mirė 1963 m. liepos 14 d.)

Jo gimtinė—Blivonių kaimas, buvusiame Kurklių valsčiuje, Ukmergės apskrity (dabar Anykščių rajonas), netoli Anykščių šilelio, Šventosios upės, Puntuko akmens, Piestupio skardžių, — Baranausko apdainuotų, Biliūno ir Vienuolio klasiškai aprašytų gražiųjų Aukštaitijos vietų.

Blivonių kaimo smiltingo lauko žemės sklypas nepajėgia išmaitinti gausios (10 asmenų) Repečkos Jono šeimos. Trys vyresnieji sūnūs iš pirmosios, jaunos mirusios, žmonos, po tėvais — Šapolaitės Uršulės, kilusios iš Kurklių miestelio (Petras, Viktoras ir Juozas, šis jaunas miręs džiova) ir penki vaikai antrosios žmonos. Namuose vargai; maisto, aprangos, nedateklius. Petras, vyresnysis šeimoje sūnus, pirmasis pasiryžta ieškoti duonos už savo tėvynės ribų, 1907 metais, susiskolinęs kelionei pinigų, išvažiuoja į JAV.

Nemokančiam anglų kalbos Petrui buvo sunki gyvenimo pradžia JAV; teko dirbti pačius sunkiausius darbus, kol šiek tiek užsidirbęs pinigų padeda savo broliui Viktorui atvažiuoti į JAV.

"Kai du stos — visados daugiau padarys" — sako lietuvių liaudies patarlė. Broliai, Petras ir Viktoras, abu stojo grumtis su gyvenimo sunkumais, su kapitalistinio krašto, pavadinto "laisvės ir gerbūvio" šalimi, išnaudojimu, atlyginant darbininkams pusvelčiui už sunkiausius ir pavojingiausius darbus. Abu broliai dirbo sutartinai asmeniniame gyvenime ir pažangiame-kultūriniame darbe.

Velionis Petras, būdamas jautraus būdo ir kilnių idėjų jaunuolis, vienas iš pirmųjų ateivių lietuvių, įsijungia į pažangiųjų lietuvių darbininkų judėjimą, su jaunuolišku užsidegimu imasi skaityti, remti ir platinti tuomet dar jauną lietuvių spaudą — laikraščius "Laisvę" ir "Vilnį," į lietuvių kalbą išverstas pažangiųjų rašytojų knygas, o vėliau — visas pažangiųjų lietuvių parašytas knygas.

Pamenu, man atsiuntęs Sinklerio raštus—"Pelkės," "Aliejus" ir kt., rašė: "Skaitydamas šio didžiojo, darbo žmonių gyvenimą ir jų vargus kapitalo šalyje pavaizduojančio, rašytojo raštus, žinok, kad ką didysis rašytojas savo kūriniuose iš Amerikos darbininkų gyvenimo sunkumų yra pavaizdavęs, iš tų sunkumų aš ir visi mūsų tautiečiai lietuviai bei visų kitų tautų darbo žmonės esame daug ką iškentėję-pergyvenę."

"Laikraštį "Laisvę" man buvęs Petras pradėjo prenumeruoti nuo 1940 metų su vokiečių okupacijos metų pertrauka, o šiems metams užprenumeravo ir antrą dienraštį—"Vilnį." Iki 1940 metų "Laisvė" ir "Vilnis" į Lietuvą nebuvo įleidžiami. Petras surasdavo būdų man "Laisvę" ir "Vilnį," nukirpęs jų pavadinimus ir įvyniojęs į "Keleivį," slaptai atsiųsti ir jo buvusi fašistinė lietuvių cenzūra nepastebėdavo.

Velionis Petras, išgyvenęs Amerikoje 56 metus, nepamiršo savo gimtinės — Lietuvos. Sielojosi vokiečių nuteriota ir karo griuvėsiais paversta savo gimtąja žeme, ir džiaugėsi naująja Tarybų Lietuva, kylančia iš karo griuvėsių, kultūringa, klestinčia mokslu ir menu šalimi.

Brangus Petrai, Tu iš mūsų gyvųjų gretų pasitraukei, bet šviesią atmintį, kaip brangus gyvenimo draugas—žmonai, tėvas sūnums su šeimomis, brolis—broliui Viktorui su šeima, pusseseriai Franciškai ir pusbroliui Povilui (Lietuvoje), su kuriais palaikei artimus ryšius, ir draugams bendradarbiams, su kuriais per ilgus metus darbavaisi kultūros ir kovos už geresnį darbo žmonių būvį bare, neišblesiančią atmintį palikai.

Teneslėgia Tavęs, brangusis broli Petrai, svetima, saulėtosios Kalifornijos žemelė.

Su giliu liūdesiu ir užuojauta brolienei Karolinai, jos sūnums Albertui ir Haroldui ir broliui Viktorui,

pusbrolis **Povilas**

Lietuva

KINAI PAGAMINO ŠALTSMETONĮ

Kinai pirmieji pasaulyje ėmė gaminti šalstmetonį (Ice Cream). Nuo kinų į Europą, Italijon, Marco Polo jo parvežė grįždamas 1292 metais. Dabar šaltsmetonį (Lietuvoje vadinamą šaldytais ledais) gamina visame pasaulyje. Jo pagaminimui apie 85 procentus vartoja grietinės ir pieno, 15 cukraus, o apie vieną procentą kitokių prieskonių.

VORŲ TINKLAI

Įdomu, kad beveik visi vorai pasigamina vienodos formos tinklus. Tartum jie išėjo vieną ir tą pat mokyklą. Tiesa, yra pasaulyje keletas vorų rūšių, kurie tinklus pasigamina skirtingos formos, bet jų nedaug.

Miško dirvožemis ir medžiai

Miškai — mūsų turtas. Augs geri, vertingi medžiai tik tuomet, kai miškai bus šeimininkiškai prižiūrimi. Suprantama, šis klausimas aktualus ir Miškų ūkio mokslinio tyrimo instituto darbuotojams.

Instituto speciali grupė kaip tik ir tiria miško dirvožemį. Kartografavimo—miško dirvožemio tyrimo—duomenų pagrindu tvarkomi miškai. Žinoma, su perspektyva į ateitį. O iki šiol tai buvo djrbama neapgalvotai, neplaningai.

Remiantis šiais tyrimais, numatoma dešimtmečiu į priekį, kur ir kokios bus sodinamos medžių veislės, kaip bus kertamas miškas.

Jau šiuo tyrimo pagrindu, aktyviai dalyvaujant instituto darbuotojams, sutvarkytos penkios mūsų respublikos girininkijos. Tai Kauno Miškų ūkio, Vaišvydavos, Kėdainių miškų ūkio Šlapaberžės, Rokiškio miškų ūkio Vižūnų, Zarasų miškų ūkio Gražutės ir kt.

Miško dirvožemio tyrimo darbai pradėti prieš ketverius metus. Šioje miškininkystės srityje kauniečiai — pirmieji šalyje.

Šioje srityje nemaža pasidarbavo instituto vyr. mokslinis bendradarbis Jonas Kenstavičius, kuris ruošia kandidatinę disertaciją tema "Matuojamosios taksacijos pritaikymas tvarkant miškus sklypiniu metodu." Jaunasis mokslininkas šią disertaciją ruošiasi ginti šiemet.

("Kauno Tiesa")

Vilniuje pasiekti dideli laimėjimai mažinant infekcinį susirgimą. Miesto poliklinikose taikomi profilaktiniai skiepijimai, sanitarijos - epidemiologijos stoties darbuotojų iniciatyva prie namų valdybų sudarytos buitinės komisijos, kurios rūpinasi sanitarine gyvenamosios aplinkos tvarka.

Nuotraukoje: Vilniaus sujungtinės vaikų ligoninės poliklinikoje. Medicinos sesuo Z. Šalnienė atlieka vaikų profilaktikos skiepijimus.

Adomas Bitė--1883 m. sukilėlių vadas

1863 m. sukilime valstiečiai ne tik sudarė didelę sukilėlių būrių sudėties dalį, bet iš savo tarpo išskyrė vadus, kurie sumaniai vadovavo kovoje prieš carizmą už socialinį ir nacionalinį išsivadavimą. Vienas iš tokių liaudies vadų sukilime buvo Adomas Bitė, kilęs iš valstybinių valstiečių.

Gimė jis apie 1827 m. Šiaulių apskrities Legėčių valsčiaus Belazoriškių kaime. Tėvui anksti mirus, jis augo prie motinos su 6 broliais ir seserimi. Išmokęs staliaus amato ir dirbdamas žmonėse, jis gerai pažino valstiečių ir dvarininkų gyvenimą.

Prasidėjus sukilimui, A. Bitė aktyviai įsijungė į jį. Dar kovo mėnesį įstojo į sukilėlių eiles Krakių miške, kur telkėsi savanoriai. Jiems vadovavo buvęs carinės armijos majoras Tomas Kušleika. Kaip rimtą ir itakingą žmogų, Kušleika išsiuntė Bitę į Šiaulių apskritį rinkti ginklų ir savanorių. Kartu su juo buvęs pasiustas ir buvęs carinės armijos karininkas bajoras Mamertas Gedgaudas, kaip žinas karinius dalykus. Netrukus Gedgaudas ėmė vadovauti atskiram būriui, ir Bitė liko prie jo. Jis ir toliau verbavo žmones, rinko ginklus ir vadovavo atskiram daliniui, kuris veikė savanoriškai. Kautynėse prie Žaiginio (Raseinių apskrity) Gedgaudui patekus į nelaisvę, nuo birželio 18 d. būriui ėmė vadovauti patsai A. Bitė. Paskyrė jį A. Mackevičius.

Dvarininkų ir kunigų Bitės būryje nebuvo, daugiausia buvo valstiečiai ir smulkioji šlėkta. Bitė daugiausia veikė Šiauliu apskrity. Jo būrys stengėsi ardyti carinės administracijos įstaigas, todėl kovo 25 d. sunaikino Legėčių valsčiaus valdybos dokumentus, birželio 16 d. — Baisogalos, liepos 14 d.—Šiaulėnų. Rugpiūčio 15 d. Radviliškio pašto stotyje sunaikino raštus ir paėmė 6 arklius. Be to, arklius, maistą ir kt. reikmenis jo būrys ėmė iš dvarininkų. Valstiečiai, ypač gimtosios Legėčių bendrijos, uoliai rėmė sukilėlius: davė maisto, rinko pinigus batams ir kitai aprangai, teikė žinias apie kariuomenės judėjimą. Už paramą sukilėliams carinė valdžia Legėčių bendrijos valstiečius apdėjo kontribucijomis ir nemažai ištrėmė.

Nors Bitė vengė susirėmimų su kariuomene, bet ne syki. — ties Varnioniais, Mažuoliais, Šeduva, — teko ir pakovoti, ir jis pasirodė kaip sumanus vadas.

Sukilimo dalyvis J. Miliauskas-Miglovara atsiminimuose rašo, kad Šiaulių apskrities sukilėlių karinis viršininkas Stanevičius, vykdamas į Raseinių apskritį ginklų, susitikęs Bitę, kuris "mus pamatęs prijojo su 4 palydovais. Nuo žirgo vikriai driktelėjo, pirštais—po skrybėle, pasitinkančiam Pisarskiui pasisakė, jog esąs Bitė. Apsiskutęs, drūtas, neaukštas, pilku apsiaustėliu, pilka skrybėle, baltomis kelnėmis į aulus sukištomis. Jis buvo panašus į Napoleoną, kalba tik lietuviškai. Jo būryje komandos buvo duodamos lietuviškai. Bitė turėjo pasitikėjimą, į jį kreipėsi išspręsti įvairius ginčus ir kt. reikalus."

Bitė buvo gabus ir sumanus vadas, principingai žiūrintis į sukilėlių veiksmus. Kartą du bajorai, B. ir R., pasirašę ištikimybės carui adresą, kreipėsi į jį, kad priimtų į savo būrį. "Gėdingą darbą padarėme, todėl norime tą gėdą nuplauti nuo savęs," aiškinosi jie. Bitė jiems atsakė: "Tai, ponai, esate, baustiniai; paieškokit ko kito: Bitė baustinių nepriima."

Pasitraukdamas į užsienį, jis davė savo būrio kovotojams pinigų ir patarė žiemą kaip nors praleisti, o pavasari susirinkti. Palikęs būrį Vincui Povilauskui, pats išvyko į Prancūziją sužinoti dėl ginklų ir kaip reikalai su laukiama užsienio pagalba. Jis vis tikėjosi, kad ateis į pagalbą prancūzai.

Bitės būryje buvo apie 100 pėsčių ir 15 raitų, kuriems vadovavo bajoras Korizna. Ginklų turėjo pusė žmonių ir laukė jų iš A. Mackevičiaus. Rudeniop pėsčiųjų skaičius sumažėjo iki 60, o gruodžio pabaigoje liko apie 20. Bitei pasišalinus iš būrio, raiteliai atsiskyrė, o pėstieji, susiskirstę po keletą žmonių, slapstėsi Belazoriškių miške. Pavasarį susirinkę jie laikėsi per visa 1964 m. vasarą. Rugpiūčio mėn. jie visi pateko į nelaisvę.

Paryžiuje Bitė gyveno sunkų emigranto gyvenimą: skaldė akmenis, degliojo gatvių žibintus. Dalyvavo emigrantų politinėje veikloje, bet jokios pagalbos savo likusiems draugams Lietuvoje suteikti negalėjo. Iš jo laiško, rašyto pusbrolio Juozo Bitės vardu, yra žinoma, kad Adomas labai ilgėjosi tėvynės, susirūpinęs savo tautiečių, likusių gimtinėje ir ištrėmime, likimu. Laiške praneša, kad lanko mokyklą ir daug dirba. Į tėvynę grįžti A. Bitei nebeteko, mirė emigracijoje 1884 metais.

O. Maksimaitienė

ŽIURKIŲ DAUGIAU NEI ŽMONIŲ

TOKIJAS. — Iš austrų laikraščio "Folksštime" korespondento straipsnio "Ginzos žiurkės": "Tas pats, kas Niujorkui Brodvėjus, Tokijo miestui yra Ginza—didžiausia ir žinomiausia gatvė, miesto širdis. Tačiau už žėrinčo Ginzos fasado slypi siauri skersgatviai, dvokiantys kiemai, nešvarūs grioviai. Šiame pasaulyje viešpatauja Ginzos žiurkės, tokios pat garsios kaip ir pats rajonas, ir jungiančios savo "gretose" du milijonus — dvigubai daugiau negu žmonių."

CAKAO RADO PAS INDĖNUS

Dabar Jungtinėse Valstijose ver metus daug suvartoja kakao (Cacao) gėrimui ir prie kitokio maisto. Kakao vartojo Meksikos indėnai. Žiaurusis Kortezas (Cortez) 1428 metais iš Meksikos pasiuntė į Ispaniją indėnų gėrimo "čočolato". Nuo to laiko baltieji ir pradėjo naudoti Kakao.

Bendraamžiui

Ir tu, kaip aš, gimei per karą,
Ir frontas buvo netoli,
Bet tu, kaip aš, nepastebėjai,
Kad pelenus nešiojo vėjas,
Ir slankiojo mirtis kely.
Buvom maži ir nesupratom,
Kam ašarotą veidą slepia
Nuo mūsų tylomis mama,
Kam šiurkščią skarą užsimetus
Į kelią bėgo klupdama.
Dabar tau dvidešimts metų,
Ir tu šiandieną supranti,
Ko vaiko akys nesuprato,
Ir nekenti, kai ir kiti,
Tų, kurie atomo bombas stato.
Ne. tu neleisi, kad mirtis
Vėl vaiko akutes užmerktų,
Ir žuvusių sūnų mama
Raudotų vėl prie klevo vartų.

Elvyra Pilkauskaitė

Saulės spindulys

Žaismingas saulės spindulys pro langa
Nuskaidrina palatą... [kraštą
Nors jau seniai, seniai sunku negalią kęsti,
Viltis vėl kloja kelią platų.

Vėl vasarą regiu ir toly giedrą dangų,
Vėl aš jauna vartaus po žolę.
Vėjelio padvelkti varpeliai žvanga,
Nuo kalnų verias klonių toliai.

Pasipila vaikai iš šviečiančios mokyklos,
Striksena tako vingiais,
Balsiukai skambantys, kojytės—žvalios,
Dainelės jų džiaugsmingos. [miklios,

Ir nors įkalinta esu kol kas palatoj,
Iki įveiksiu ligą,
Bet saulės spindulys šį rudenio nuobodų
Many užgauna laimės stygą. [metą

1961. I. 15 **J. Subatavičius**

Justas Paleckis

STATOME NAUJĄ PASAULĮ

(Pabaiga)

Kaimas ir jo gyvenimas

Daugiausia kalbu apie mūsų kaimą, nes ten vyksta ypač įdomūs naujojo gyvenimo kūrybos reiškiniai. Nauja dvasia, naujos kalbos, naujos dainos, naujas ir darbas Lietuvos kaime.

Pavažinėjęs po kelis rajonus, mačiau daug ir įvairių kolūkių. Būdamas Plungės rajone, netoli "Gondingos" kolūkio, prisiminiau čia girdėtą ir kažkur mano rašiniuose pažymėtą padavimą apie Gondingos piliakalnį. Esą tas pavadinimas žemaitiškai reiškiąs "gol Dinga". Ten gulinti senovėje palaidota kunigaikštienė Dinga, o kartu su ja užkasti dideli turtai, bet niekas nežino, kur raktai prie tų lobių. Taip žemaičiai šimtmečiais ir ieškojo "Dingos raktų", kurie vargšams padėtų išeiti iš skurdo ir vargo.

Kadaise, pirmą kartą "Gondingos" kolūkyj išgirdęs tą padavimą, reiškiau įsitikinimą, kad kaip tik kolūkinėje santvarkoje Lietuvos žemdirbiai galės tuos "Dingos raktus" atrasti, jei ieškos jų tikru keliu — per sutartiną ir nuoširdų darbą. Dabar galėjau įsitikinti, kad jau daugelis kolūkių juos atrado.

Tame pačiame Plungės Rajone, Kulių apylinkėje, yra stiprus "Pergalės" kolūkis (pirmininkas draugas Gražinskas), pernai gavęs daug pajamų ir turįs gerą gyvulių ūkį. Kolūkiečiai gyvena pasiturinčiai ir kultūringai. Kulių apylinkė (pirmininkė drg. Šiušienė) pagarsėjo visoje respublikoje, nes pernai buvo laimėjusi už pavyzdingą tvarką Ministrų Tarybos pereinamąją vėliavą. Neblogiau tvarkosi "Varduvos" kolūkis Žemaičių Kalvarijoje, kuri kadaise garsėjo savo "stacijomis" ir bažnytininkų bizniumi, dabar susmukusiu.

Tačiau ypatingai malonų įspūdį padarė Karolio Požėlos vardo kolūkis Kretingos rajone (pirmininkas drg. Norkus). Jau iš tolo pamačiau eilę naujutėlių mūrinių namų besikuriančioje gyvenvietėje. Pasirodo, tai III brigados centras. Namus pastatė kolūkis ir atidavė kolūkiečiams išsimokėtinai per keletą metų. Nemažai namų pastatyta ir kolūkio centre — Rūdaičiuose. Vis labiau plinta mūrinės statybos kaime, gimsta mūrinė Lietuva!

Šio kolūkio pajamos pernai siekė beveik 400,000 rb.

Geri kolūkiečių uždarbiai šiame kolūkyje. Mokamas tvirtas atlyginimas, o vidutinis dienos uždarbis siekė 2 rub. 45 kap. Geriausiai uždirba gyvulininkystės fermų darbuotojai ir mechanizatoriai. Tikrai, čia žemdirbiai atrado "Dingos raktus".

Užsukus į pažįstamą Lazdininkų kolūkį, kurį kiek pašiepdavau, kad ne iš to galo pradėjo šeimininkauti, nes pirmiausiai pastatė kultūros namus, o nekibo į pagrindinius ūkio reikalus. Bet dabar čia jau stiprus kolūkis su stambiomis pajamomis, kuris užtikrino geras gyvulininkystės išvystymas.

Džiugu buvo matyti neblogų kolūkių ir Šilalės rajone, kurs vis garsėjo kaip atsilikęs. Aiškiai į kilimo kelią išeina Bertašiškių kolūkis "Į laimę", kurio pirmininkas drg. Mikutis dirba su aiškia perspektyva ir energija. Tvirtai žengia "Spartakas" Laukuvoje, taip pat Upynos, Girdiškės ir eilė kitų kolūkių. Žinoma, Šilalės rajone dar nemaža sunkumų, kuriuos reikės nugalėti kaip ir visur, kur dar esama atsilikimo. Bet džiugus reiškinys buvo tas, kad tiek čia, tiek kituose rajonuose sunkios pereitųjų metų gamtos sąlygos, o taip pat ir nepaprastai šalta žiema nesukrėtė mūsų žemės ūkio, netapo kažkokia tragedija, kaip būdavo buržuazijai viešpataujant. Negalime užmiršti, kaip sunkiai teko kentėti šiaurės Lietuvos darbo valstiečiams šlapiais 1928—1929 metais, kurie daugeliui buvo tikru badmečiu. O kolūkinėje santvarkoje, draugystėje su broliškomis tarybinėmis tautomis, lengviau pergyvenome sunkius gamtos smūgius.

Rusnėje

Negaliu nepaminėti gerų įspūdžių, kuriuos patyriau, pabuvojęs Rusnėje. Saloje tarp Nemuno žiočių yra įsikūręs žuvininkystės tarybinis ūkis, bet iš tikro tai daugiašakis ir gražiai besitvarkąs ūkis. Ir ko čia tik nepamatysi! Pirmiausiai su to ūkio direktoriumi drg. Nekrošiu patenku į savotišką gamyklą, kurioje didžiulės mašinos pagalba iš žalio šienelio gaminami labai naudingi gyvulininkystėje šieno miltai. Paskui nuvykstame prie tvenkinių, kur tuo metu augo apie 60,000 ančių, pabūvojome inkubatoriuje, kuriame perinama 120,000 ančiukų. Apžiūrime puikią bandą iš 1600 galvijų, jų tarpe 743 melžiamos karvės. Įdomu buvo stebėti naujai įkurtą žuvų veisyklą, vadovaujamą V. Žemgulio. Joje veisiamos įvairios žuvų rūšys Lietuvos vandenims praturtinti. O kur seniau buvo primityvi žuvų rūkyklėlė, ten dabar iškilo eilė pastatų, kuriuose veikia žuvų perdirbimo fabrikas. Čia matėme rūkomus ungurius, žiobrius, menkes, strimeles ir kitokias žuvis, o krūvos žuvies buvo šaldytuvuose. Neužmirštos ir daržovės, kurioms auginti įrengti didžiuliai šiltadaržiai ir inspektai. Stebėjomės savotišku sodu, kur obelys ir kriaušės auga ne žemėje, o mažose kalvelėse. Pasirodo, čia niekada neaugdavo vaismedžiai, nes trukdydavo podirviniai vandenys. Bet drg. Nekrošius sumanė nugalėti tą kliūtį ir ėmė sodinti medžius ne į žemę, bet į metro aukščio kauburą. Medžiai prigijo, ir štai matome jau puikų vešlų sodą, kur gerai išlaikė ir šią šaltą žiemą.

Beje, daugybėje kolūkių galima pamatyti užveistus didžiulius sodus, užimančius po kelioliką, o dažnai ir kelias dešimtis hektarų. Dar jie visai jaunučiai, o kaip bus gražu, kai šie naujieji Lietuvos sodai išbujos, sužaliuos pilna jėga!

Teko susitikti su Rusnės žvejais ne tik sausumoje, bet ir Kuršių mariose. Įdomu buvo susipažinti su žinomu žvejų brigadininku, senu klaipėdiškiu Erčiu Jurginačiu. Kaip tikras "ąžuols drūts prie Nemunėlio", E. Jurginatis lieka ištikimas savo žemei ir savo marioms, sėkmingai dirba nuo jaunystės pamėgtą darbą ir yra išauklėjęs nemaža naujų žvejų. Ant jo krūtinės žiba ką tik gautas Darbo Raudonosios Vėliavos ordinas.

Mūsų Klaipėdoje

Visada džiugu apsilankyti Klaipėdoje, kuri metai iš metų auga, didėja, gražėja. Dabar tai jau miestas su 112,000 gyventojų. Kaip tik pasitaikė proga pasimatyti su didžiulio bazės laivo "Tarybinė Arktika" kapitonu-direktorium L. Pakalniškiu. Tas kretingiškis žemaitis — šaunus atstovas naujai atsiradusios Lietuvos žvejų ir jūrininkų kartos, kuri pasiekia tolimiausius Atlanto vandenis, žvejoja prie Šiaurės Amerikos ir prie Afrikos krantų. Sutikau ir ką tik grįžusius nuo Afrikos krantų, Socialistinio Darbo Didvyrio vardu apdovanuotosius, kapitoną V. Michasko ir Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatą J. Borusevičių bei eilę kitų žvejybos žymūnų, kurie pirmauja šiame sunkiame darbe ir puikiai įvykdo užuotis, viršija planus. Čia tarpsta ir didi, graži mūsų tautų draugystė. Žvejų tarpe sutiksi lietuvį ir rusą, ukrainietį ir latvį, baltarusį ir estą — visi jie dirba kaip geriausi draugai ir broliai, socialistinio internacionalizmo idėjos sujungti į darnią šeimą.

Tą patį draugiško ir vieningo darbo vaizdą mačiau tiek Klaipėdos, tiek Vilniaus, Kauno ir kitų mūsų miestų gausiai suklestėjusios pramonės įmonėse. Kaip širdis džiaugiasi, matant galingai išaugusią Lietuvos darbininkų klasę, kuri praeityje sugebėjo kartu su brolišku tautų darbininkais atkakliai kovoti prieš carizmą, prieš buržuaziją, o dabar, pergalę iškovojusi, laisvoje tarybinėje šalyje kuria naują gyvenimą, stato didingą komunizmo rūmą.

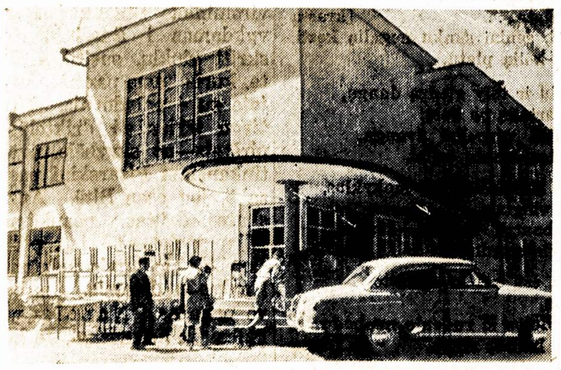

Lietuvos prekybos darbuotojų profesinės sąjungos poilsio namai Šiluose, netoli Vilniaus.

Žinios iš Lietuvos

PASISEKIMAS TARYBŲ ESTIJOJE

TALINE įvykusioje Respublikinėje Estijos liaudies šokių šventėje dalyvavo ir mūsų respublikos atstovai. Kapsuko rajono Černiachovskio vardo kolūkio, Šilutės, Radviliškio ir Plungės rajoninių kultūros namų liaudies šokių atlikėjai pašoko lietuvišką "Malūnėlį," kartu su visais šventės dalyviais šoko estų "Tuljaką" ir "Draugystės polką." Tarybų Lietuvos šokėjų pasirodymą šventėje ir atskiruose šventiniuose koncertuose labai gerai įvertino broliškosios Estijos darbo žmonės.

Už puikų pasirodymą šventėje T. Estijos Kultūros ministerija šiomis dienomis apdovanojo Garbės raštais visus ten dalyvavusius mūsų respublikos šokių kolektyvus, jų vadovus Algį Jurgelevičių, Iną Verbuolienę, Danutę Radvilevičienę, Joną Pečiukonį, o taip pat baletmeisterius Marytę Vaitulevičiūtę ir Tarybų Lietuvos liaudies artistą Juozą Lingį.

(ELTA)

IŠ LABORATORIJOS Į GAMYBĄ

KAUNAS. — Pašarinės mielės — vertingas pašaro priedas. Jos skatina gyvulių bei paukščių augimą, didina jų produktyvumą, atsparumą ligoms. Iki šiol pašarinėms mielėms gaminti buvo naudojamos maistinės medžiagos. Lietuvos mokslininkai drauge su Latvijos bei Estijos tyrinėtojais pagamino pašarines mieles... iš durpių.

Šis pigus ir nesudėtingas pašarinių mielių gavybos būdas jau žengė pirmuosius žingsnius iš laboratorijos į gamybą. Ežerėlyje, netoli Kauno, išaugo eksperimentinis durpių hidrolizės cechas. Netrukus jis duos pirmąją produkciją — pašarines mieles. K. T.

KRAUJAGYSLĖS IŠ PLUOŠTŲ

KAUNAS.—Aukšto įvertinimo šalyje susilaukė "Kaspine" pagamintos dirbtinės kraujagyslės. Neseniai kaspiniečiai pagamino kraujagysles iš naujų sintetinių pluoštų — ftorlono ir teflono.

Kaip pranešė fabriko direktorė E. Sokova, kolektyvas bandys taip pat gaminti dirbtines kraujagysles iš eksperimentinio pluošto — propileno, kuris žada suteikti didesnį atsparumą.

Bandymus kauniečiai atlieka Maskvos mokslininkams patariant.

("Vakar. nauj.")

GERAS DERLIUS— SPARTŪS TEMPAI

ROKIŠKIS. — Gerai pasiruošę Onuškio tarybinio ūkio žemdirbiai pradėjo javapiūtę. Kiekviename skyriuje dirba po 2-3 kertamąsias . Alksnių skyriuje derlių valo trys kombainai. Kombainininkai kasdien nuima rugius nuo 8-10 hektarų, prikuldami iš hektaro po 10-17 centnerių grūdų. Iš bunkerių grūdai automašinomis transportuojami prie džiovyklų ir valomųjų, kurios dirba ištisą dieną.

Pribrendo ir vasarinės kultūros. Ypač geras miežių derlius. Iš kiekvieno hektaro vidutiniškai bus gauta po 15 centnerių grūdų. (ELTA)

MIRTIS PASITRAUKĖ

KLAIPĖDA. — Į Klaipėdos respublikinę ligoninę greitosios pagalbos mašina atvežė be sąmonės vienuolikmetę Reginą Mačiuitytę, priemiestinio Tauralaukio tarybinio ūkio darbininkės dukterį. Bėgdama iš daržo su atlenktu peiliu rankoje, mergaitė pargriuvo, ir peilio geležtė, giliai įsmigusi į krūtinę, sužeidė širdį.

Budintis chirurgas Vincas Blėka, nedelsdamas nė sekundės, ėmėsi operacijos. Atidarius krūtinės ląstą, pasirodė vos tvinksinti širdis. Jos dešiniąjame skilvelyje matėsi peilio padaryta žaizda. Chirurgas atsargiai pašalino sukrekėjusį kraują iš širdies maišelio ir užsiuvo žaizdą plakančioje širdyje.

Pusantros valandos užtruko gydytojo kova su mirtimi. Nugalėjo žmogus. Mergaitė sveiksta. (ELTA)

MOKYKLOS— K. DONELAIČIO GIMIMO SUKAKČIAI

Visa respublika ruošiasi iškilmingai pažymėti Kristijono Donelaičio gimimo 250-ąsias metines, kurios sukanka 1964 metų sausio 1-ąją.

Drauge su įvairiomis Tarybų Lietuvos įstaigomis bei organizacijomis literatūros klasiko jubiliejų plačiai paminės ir respublikos mokyklos.

Lietuvos TSR Švietimo ministerija įpareigojo miestų, rajonų, kaimų mokyklas organizuoti jaunimui, tėvams, moksleiviams paskaitas ir pranešimus apie didžiojo lietuvių poeto gyvenimą bei kūrybą, mokyklose, liaudies švietimo įstaigose rengti vakarus, inscenizacijas, montažus, viktorinas, K. Donelaičio kūrybos aptarimus. Mokyklose bus paruoštos knygų, foto reprodukcijų, plakatų apie K. Donelaitį stendai ir vitrinos, leidžiami specialūs sienlaikraščių numeriai, organizuojamos mokyklų radijo mazgų laidos.

Bus paskelbti rašinėlio, referato apie lietuvių literatūros klasiko kūrybą, jo kūrinių dailiojo skaitymo konkursai.

Artėjant garbingam jubiliejui, bus išleisti sąsiuviniai su K. Donelaičio portretu viršeliuose, užsakyti diafilmai ir diapozityvai "Metų" bei poeto pasakėčių temomis.

Klaipėdos K. Donelaičio vardo vidurinėje mokykloje bus surengta jubiliejinė mokslinė - metodinė konferencija lietuvių literatūros klasikui paminėti.

(ELTA)

Nauji lengvosios pramonės dirbiniai

VILNIUS.—"Viskas darbo žmogui" — tokiu šūkiu organizuota Pabaltijo lengvosios pramonės dirbinių paroda estradoje. Naujus audinius ir avalynę, drabužius ir buities reikmenis — iš viso apie du tūkstančius eksponatų — gali pamatyti parodos lankytojai. Ir paroda jau buvo demonstruojama Taline, kur ją aplankė 25 tūkstančiai žmonių. Perkelta į Tarybų Lietuvos sostinę ji taip pat sukėlė susidomėjimą. Per tris dienas parodą apžiūrėjo daugiau kaip tūkstantis vilniečių, sostinės svečių.

("Komj. tiesa")

"PASAKŲ NAMELIAI"

Taip pavadino "Kauno audinių" ir "Apijos" fabrikų darbininkai savo poilsio namus Palangoje. Šie dailūs, įvairiomis spalvomis nudažyti nedideli nameliai atkreipia visų poilsiautojų ir turistų dėmesį. Nors jų tik aštuoni, bet čia viskas pritaikyta poilsiui. Kiekvienas namelis turi po vieną kambarį ir savo vardą. Tai "Jūratė," "Kastytis," "Eglė," "Vaiva" ir kt.

Neseniai jie svetingai atvėrė savo duris šių fabrikų darbininkams ir tarnautojams, kurie čia ilsisi su vietos komitetų išskirtais kelialapiais. Dvi savaitės poilsio ir... jau laukia eilės sekančioji poilsiautojų pamaina.

Statant šiuos turistinius namelius, daug iniciatyvos parodė fabrikų vietos komitetai, ypač "Kauno audinių" vietos komiteto pirmininkas V. Babravičius.

G. Zelionka

ĮMONĖS MOKSLINIS CENTRAS

KAUNAS. — Visuomeninis baldų technologijos institutas įkurtas baldų kombinate.

Instituto moksliniai bendradarbiai — kombinato inžinerijos-technikos darbuotojai. Jie nagrinės specifines šiai pramonės šakai temas. Reikalingi tyrimai mokslinėms išvadoms bus atliekami įmonės laboratorijoje. Specialistų pasiūlytos naujovės, patikrintos bandymais, bus įdiegiamos į gamybą, skelbiamos įmonės techninės informacijos biuletinyje.

Institutas numato palaikyti glaudžius ryšius su gyminingomis įmonėmis, keistis techninėmis naujovėmis.

(ELTA)

VAJUS

GAVIMUI "LAISVEI" NAUJŲ SKAITYTOJŲ

$1.00 Nuolaida Prenumeratos Naujai Užsisakantiems 'Laisvę'

Prašome vajininkų darbuotis gavimui kuodaugiausia naujų skaitytojų

Užsakykite "Laisvę" Savo Giminėms Ar Draugams Į Lietuvą. Jie Bus Jums Dėkingi Už Tą Dovaną.

Į Lietuvą naujiems skaitytojams nėra nuolaidos, nes brangiai kainuoja ten pasiuntimas laikraščio

Su 1-ma diena spalio pradedame savo didįjį darbą gavimui "Laisvei" naujų skaitytojų ir atnaujinimui išsibaigusių prenumeratų. Taipgi turime rūpintis parengimais ir aukomis sukelti "Laisvei" tinkamo biudžeto 1964 metams.

Kviečiame į Talką

Kviečiame į talką visus buvusius vajininkus ir labai laukiame naujų vajininkų. Gerai susiorganizuokime šiam darbui ir veikime su pirma vajaus diena. Rūpinkimės aplankyti kuo daugiausia namų vajaus reikalu ir kalbinti žmones užsisakyti "Laisvę."

PINIGINĖS DOVANOS KONTESTANTAMS

Yra paskirta 10 dovanų pinigais, padalyta sekamai:
1-ma $50, 2-ra $40, 3-čia $35, 4-ta $30, 5-ta $25, 6-ta $20, 7-ta $15, 8-ta $12, 9-ta $10, 10-ta $5

Prašome tuojau stoti į vajų ir darbuotis, kad gavus vieną iš aukščiau nurodytų dovanų. Kontestantams kreditavimo metodai toki kaip buvo pirmesniuose vajuose: už naujus skaitytojus 1 punktas nuo 5 centų, už atnaujintas prenumeratas 1 punktas nuo 25c. Už aukas arba pelnus nuo parengimų 1 punktas nuo 50c. Dėl pilnesnių informacijų rašykite "Laisvės" administracijai.

$5,000 FONDAS BUDŽETO UŽTIKRINIMUI

Apart įeigų už prenumeratą ir skelbimus turime ieškoti kitokių šaltinių budžeto sukėlimui.

PARENGIMAI BIUDŽETO SUKĖLIMUI

Prašome kolonijų veikėjus tuojau ruošti pramogas biudžeto sukėlimui. Nes nuo biudžeto sukėlimo priklausys 'Laisvės" egzistencija. Todėl rūpinkimės, kad aukomis ir pelnais nuo parengimų sukeltume tinkamą budžetą 1964 metams.

VAJAUS LAIKAS 3 MĖNESIAI

Vajus prasideda spalio 1-mą dieną ir eis iki gruodžio 31 dienos. Rūpinkiimės, kad gautume kuo daugiausia naujų skaitytojų, ir darbuokimės, kad atnaujintume visas išsibaigusias prenumeratas.

"LAISVĖS" KAINOS AMERIKOJE IR UŽSIENIUOSE:

Amerikoje $9.00 metams, $5.00 pusei metų
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) met. $10.00; $5.50 pusei metų
Kanadoje $10.00 metams, $5.50 pusei metų
Pietų Amerikoje $10.00 metams, $5.50 pusei metų
Lietuvoje $12.00 metams, $6.50 pusei metų
Kitur užsieniuose $12.00 metams, $6.50 pusei metų

Visais vajaus reikalais rašykite:

Laisvė

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y., 11417

Žinios iš Lietuvos

GEOLOGŲ RADINYS

ANYKŠČIAI. — Dvejus metus, per žiemos šalčius ir vasaros kaitrą, dirbo netoli Šventosios upės jauno geologo Lino Gudjurgio vadovaujamas paieškų-žvalgymo būrys. Geologai ieškojo švaraus kvarcinio smėlio—žaliavos augančiai respublikos stiklo pramonei. Ir štai gauti puikūs rezultatai. Plynaukštyje tarp rajono centro ir Kavarsko aptikti galingi balto neogeninio smėlio su minimalia geležies oksido priemaiša klodai.

Preliminariniai specialistų skaičiavimai rodo, jog naujoje gamtovietėje yra ne mažiau kaip keturi milijonai tonų smėlio. Tai beveik tiek, kiek buvo iššvalgyta žaliavos atsargų stiklo pramonei iki šiol.

Pagal kokybę Kovarsko gamtovietės smėlį galima prilyginti prie geriausių pasaulyje Liubavecko bei Čekoslovakijos smėlių. Iš jo galima gaminti langams stiklą, kinoskopus televizoriams, rūšinius indus, bešvininį kristolą, statybinius stiklo blokus bei kitą produkciją. Jis tinka taip pat optiniam stiklui gaminti.

Pirmosios stambios gamtovietės prie Anykščių buvo surastos 1961-1962 m. Šių atsargų užteks 50-60 metų veikiantiems respublikos stiklo fabrikams, o taip pat statomiems Panevėžyje stiklo pramonės milžiui bei elektroninių vamzdelių gamyklai. Naujoji gamtovietė leis pastatyti Lietuvoje dar 3-4 galingus stiklo fabrikus.

Dabar geologai toliau ieško kvarco smėlio plynaukštyje tarp Kavarsko ir Mickūnų. Geologinė šių vietų struktūra rodo, jog čia turėtų būti dar kelios grynų kvarcinių smėlių gamtovietės, turinčios pramoninę reikšmę. (ELTA)

NAŠUMAS PADIDĖS 50 PROCENTŲ

Įrengimus "Pirmūno" emaliavimo cecho rekonstrukcijai gamino Šiaulių, Vilniaus ir Kauno įmonės. Skubiai vyksta įrengimų montavimas ir įsisavinimas.

Nemažai turėjo anksčiau vargti darbininkai, perneš-dami gaminius iš vienos vietos į kitą. Kai kuriems cecho darbininkams tekdavo pbėgioti per pamainą dešimtį kilometrų.

Dabar rankinį darbą pakels mechanizmai. Kaip mums pranešė fabriko direktorius S. Varšavskis, stojus rikiuotėn pusiauautomatinei linijai, cecho darbo našumas padidės net 50 procentų.

G. Rosmanas

STUDENTŲ DARBAI KOLŪKIUOSE

Atsiliepdami į Joniškio komjaunuolių kreipimąsi padėti kaimo kultūros darbuotojams, LTSR Valstybinio Dailės instituto studentų grupė su geriausių savo darbų kilnojamąja paroda išvyko į tolimiausius mūsų respublikos rajonus.

Daugiau kaip 50 tapybos, grafikos, tekstilės, keramikos darbų pamatys Obelių, Švenčionėlių, Vabalninkų ir kitų rajonų gyventojai. Vitražistas L. Pocius kruopščiai atrinko pačius geriausius savo draugų darbus. Instituto studentas D. Ramanauskas supažindins parodos lankytojus ne tik su grafikos darbais, bet ir jų atlikimo technika. Dalydamiesi savo kūrybiniais sumanymais, instituto studentai padės rajonų kultūros darbuotojams sutvarkant aplinką, ugdant estetinį skonį jaunimo tarpe.

Ši kilnojamoji paroda—ne pirmoji. Kiekvieną vasarą Dailės instituto studentai lankosi rajonų mokyklose, o kultūros namai pasipuošia studentų darbais.

A. Šveikauskas

"Atvykome pasigrožėti Čiurlionio kūryba"

Daug jaudinančių įrašų yra M. K. Čiurlionio muziejaus lankytojų knygoje. Susipažinti su lietuvių dailininko kūriniais atvyksta tūkstančiai žmonių iš įvairių šalies kampelių — darbininkai, studentai, mokslininkai...

Apie M. K. Čiurlionio kūrybą visi nori išgirsti iš V. Čiurlionytės-Karužienės — dailininko sesers lūpų. Jos vardu gaunami šimtai laiškų.

Muziejuje vėl gausu V. Čiurlionytės - Karužienės draugų. Pasižiūrėti garsaus lietuvių dailininko kūrinių atvyko mokslininkai iš Maskvos ir Leningrado.

—Kaip nesigrožėsi M. K. Čiurlionio kūryba, — sako Maskvos Pedagogikos Mokslų akademijos bendradarbė K. Lomatova. — Tai nuostabu!

O Maskvos docentas L. Radušinskis Kaune jau antrą kartą.

("Kauno Tiesa")

SVARBŪS PROJEKTAI

KAUNAS. — Pramoninės statybos projektavimo instituto technologinio skyriaus H. Martinaičio ir I. Jarmovskienės vadovaujamoms grupėms suteiktas komunistinio darbo kolektyvo vardas. Šiuo metu abi grupės ruošia labai svarbius mūsų respublikos pramonei projektus.

H. Martinančio vadovaujami inžinieriai kuria didžiulę 14,000 tonų per metus pajėgumo kalvę, kuri bus pastatyta Kapsuke prie Maisto pramonės automatų gamyklos. Tuo tarpu kaimynai projektuoja Šiaulių dviračių gamyklos liejyklą. Ir ji bus pajėgi—6,000 tonų liejinių per metus.

Pittsburgh, Pa.

Staiga susirgo mūsų nepavaduojama gera aktyvi veikėja Uršulė Paich, rugsėjo 6-os vėlai naktį buvo išvežta į ligoninę. Dabar ji yra Magee Womens Hospital, Pittsburghe.

Labai gaila, kad taip atsitiko. Jos liga yra nuostolis mūsų visam lietuvių pažangiam judėjimui. Ji yra LDS 8-os apskrities užrašų raštininkė, taipgi ALDLD 87 kuopos užrašų raštininkė. LDS 57-os kuopos, Bridgeville, Pa., vadovaujanti narė, gabi mūsų spaudos vajininkė, gabi LDS organizatorė. Kad ir mažose kolonijose, ji visada suranda mūsų spaudai skaitytojų ir mūsų LDS aplikantų. Kiekvienam mūsų parengimui ji pagamina skanėsių, ir visi jos darbu džiaugiasi.

Man ir mano vyrui Juozui atlankius draugę ligoninėje ir pasikalbėjus su ja, atrodo, ji ilgai ligoninėje nebus. Ji, kaip ir visados, pilna energijos ir rūpinasi organizacijų reikalais, kad ir sirgdama.

Mes linkime draugei Paich greitai susveikti ir būti pilnai sveikai mūsų ALDLD 87 kp. surengtame parengime pagerbimui mūsų judėjimo ilgamečių užsitarnavusių veikėjų Juozo Kauciavičiaus ir Jono Purtiko. Juos pagerbti parengimas įvyks š. m. spalio 20. Mūsų spaudos skaitytojai neužmirškite pasižymėti kalendoriuje spalio 20. Vėliau apie tai bus parašyta daugiau.

Kurie norite plačiau sužinoti apie draugės U. Paich sveikatą, jai užuojautos atvirutę pasiųsti arba ją aplankyti, štai jos namų adresas:

Mrs. Uršulė Paich, 552 Station St., Bridgeville, Pa.

Ona Miliauskienė

Binghamton, N. Y.

LDS 6 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyko rugsėjo 9 dieną. Kaip ir paprastai, mūsų LDS 6 kuopos susirinkimuose visados daugiau dalyvauja moterų, negu vyrų. Vyrai, nepasilikite per toli nuo moterų. Turėdami vyriškos dvasos, nors retkarčiais atsilankykite į LDS 6 kuopos susirinkimus!

Finansų sekretorė pranešė, kad A. Navalinskas dar tebeserga. Jis dabar gydosi namuose. E. Tinkūnienė vėl smarkiai susirgo. Nuvežta į Wilson Memorial ligoninę, ir H. Blinkevich — į General ligoninę. Linkiu minėtiems ligoniams greitai ir sėkmingai pasveikti.

Toliau ji perskaitė Centro sekretoriaus J. Siurbos laišką, kuriame pataria, kad neimtų narių duoklių už 1964 metus iki sausio mėnesio.

Sekantis LDS 6 kuopos susirinkimas įvyks spalio 7 d. Visi kuopos nariai, ypatingai tie, kurių duoklės yra užvilktos, pasistenkite atsilankyti į šį susirinkimą ir užsimokėti. Lauksime skaitlingo susirinkimo.

Mūsų spaudos vajus

Dienraščio "Vilnies" vajus prasidėjo su rugsėjo 1 d., o "Laisvės" prasidės su spalio 1 d. Tai vajus už praplėtimą mūsų brangiosios pažangiosios spaudos. Gavimas naujų skaitytoų ir panaujinimas prenumeratų yra svarbus ir prakilnus darbas.

Mūsų ilgametė "Laisvės" ir "Vilnies" vajininkė drg. M. Kazlauskienė, kuri per eilę metų ryžtingai darbavosi LLD 20 kuopos Moterų skyriaus vardu ir visada turėdavo geras pasėkmes, ir dabar jau pasiruošusi tam svarbiam darbui. Mes apšvietą ir progresą mylinčios Moterų skyriaus narės, pagelbėkime M. Kazlauskienei šiame vajaus darbe. Panaujinkime savo prenumeratą, prie progos prisiminkime ir apie finansinę paramą spaudai. Užrašykime "Laisvę" ir "Vilnį savo giminėms bei draugams į Tarybų Lietuvą. Jie bus labai dėkingi mums.

Onytė Wellus

Miami, Fla.

Gal kai kam bus įdomu susipažinti su tuo, kaip Floridoje juodi žmonės ieško darbų ir kaip jie gyvena.

Moterys eina darbo ieškoti į samdymo įstaigas, o vyrai, ypač mažamoksliai ir bemoksliai, ryte renkasi kur nors didesnėse gatvėse — dažnai po medžiu ir čia laukia, kada sustos automobilis ar sunkvežimis ir pasamdys vieną kitą didesnį ar mažesnį darbelį atlikti.

Vienas "Miami Herald" laikraščio reporteris rugsėjo 12 d. įtalpino paveikslą, kur sėdi 5 juodi vyrai, 3 pabėgėliai ir kiti jos priešai militarinių veiksmų. Pabėgėlių vadai kalba, kad bus padarytas naujas įsiveržimas į Kubą. Tam žygiui nelabai pritaria Honduraso ir Costa Rikos vyriausybės.

Detroitas. — Sulaukus 72 metų amžiaus mirė Stefanė Kudelski - Januszewski, lenkų dienraščio leidėja.

Maskva. —Po 12-kos dienų vizito išskrido į Londoną Anglijos prekybos ministeris F. J. Erroll.

Roosevelt Kelly sako: Mes tankiausia gaunam e mažus darbelius — 30-40 minučių, bet tai visgi gelbsti. Ir tai sunku sugremšti dolerį ant maisto ir drabužių, ir renda $10 į savaitę. Mes turime tris kambarėlius. Mūsų būrys čia susirenka kartais iki 50, o kartais ir iki šimto. Čia karšta diena, bet nieko, — mes pakenčiame...

Reymond Stevenson sako: Aš čia nuo ryto 6:30 val. Aš esu plesterniko pagelbininkas. Mano pati dirba teatre — pardavinėja tiketus, ji gauna $15 į savaitę. Mes turime tris vaikus. Mūsų stuba medinė—vieno kambario, rendos mokam $12 į savaitę.

Atėjo dar vienas — jaunas Herb Smith. Šis sako: Blogiausia, kad mes daugumoje bemoksliai arba mažamoksliai. Jis daugiausia kaltina kubiečius pabėgėlius. Jis dirbo prie jardų gražinimo prie vienos Co., bet atėjo kubiečiai, jie dirba už $3 į dieną. Pirmiau, girdi, gaudavom po 5-kius ir $10.

Jis apsistojo: "Jie gali dirbti ir už tiek, jie gauna $100 į mėnesį čekį nuo valdžios. Tu pasakyk Dėdei Samui, tegul jis man atsiunčia $100 čekį..."

Na, tai gal bus gana apie tai, nes jau bus aišku ir iš to, ką parašiau, kaip čia negrai gyvena. Ar reikia stebėtis, kad juodi žmonės sukyla?..

Mūsų ponai-valdininkai moka kubiečiams po $100 iš mūs išplėštų taksų ir dar iš negrų darbus atima, o kada anie protestuoja, tai ponai užleidžia savo policija ir draskūnais šunimis ir ugniagesiais su vandens švirkšlėmis. Argi tai nepavyzdinga "demokratija"!

Ar tai nepuiki "laisvojo pasaulio" tvarka? Ir tokią tvarką mūs ponai siūlo socialistinėms šalims!

Žilas Juozas

DIPLOMAI ĮTEIKTI

KAUNAS. — "Raudonojo Spalio" fabriko klube ilgai nenutilo sveikinimai, linkėjimai...

Mat, čia Profesinės technikos mokyklos Nr. 11 kolektyvas išleido į gyvenimą pirmąją šios mokyklos gerai kvalifikuotų darbininkų laidą, kuri ilgą laiką šioje mokykloje mokėsi avalynės gamybos technologijos, gilino žinias prie mašinų.

Dabar jų rankose diplomai ir gamybinė patirtis, kurią jie artimiausiomis dienomis pritaikys "Raudonojo Spalio" fabrike.

R. Sirusas

Elizabeth, N. J.

Sekmadienį, spalio 13 d., 4-tą valandą po pietų, bus rodomi nauji iš Tarybų Lietuvos filmai. Meninis filmas "Kol dar nevėlu" (komedija), tikrai žavėjantis filmas. Taipgi bus rodoma ir naujų kronikinių filmų, iš įvairių Tarybų Lietuvos vietovių.

Įvyks L.D.P. Klubo patalpoje, 408 Court St., Elizabeth, N. J. Rodymą atliks Jonas Grybas, iš New Yorko. Jo rodomais filmais visada buvom patenkinti, taip bus ir šį kartą.

Kviečiam, kaip Elizabetho, taip ir iš apylinkės, skaitlingai atsilankyti.

L.D.P. Klubas

PRANEŠIMAS

ST. PETERSBURG, FLA.

LLD 45 kuopos pramogų komisija rengia skanius pietus Rugsėjo-Sept. 29 (sekmadienį), Laiškanešių salėje, 314 15th Ave. So. Pradžia 12 val.

Sugrįžę iš atostogų turite progą papietauti ir pasilinksminti. Kviečiame visus atsilankyti į šį gražų pobūvį, skaniai papietauti ir linksmai laiką praleisti. Bus ir muzika, mylintieji galėsite pasišokti.

Vienas iš Komisijos (76-77)

Lawrence-Methuen, Mass.

LIETUVIŲ SOCIJALĖS KEMPĖS BENDROVĖS NARIŲ IR JŲ GIMINIŲ DĖMESIUI

Nariai, gyvenantieji kituose miestuose, jei pageidaujate, galite atsiimti savo pinigus už akcijas pagal įmokėjimą. O mirusiųjų narių giminės taip pat galite atsiimti įmokėtus pinigus su Notaro liudijimu.

Sulyg mūsų CHARTER'IU, išduotu Massachusetts valstijos, dividentų mokėjimas už akcijas draudžiamas. Išmokama tik pagal įmokėjimą—$10.00 už akciją.

Gyvenantieji kitur:	Mirusieji:
M. Blazis	Joseph Likas
A. Malush	Petrone Likiene
M. Cizas	Bronis Zilionis
S. Večkys	Martinas Trečiokas
E. Vilkaite	Felix Usevičius
E. Mulokiute	Paul A. Jatul
K. Yasinskiute	Zanas Sharmavičius
P. Valkiunas	Motiejus Čiulada
J. Szuminski	Antanas Yančius
B. Puras	Antanas Rameika
J. Kvedaravičius	Mykas Petrukevičius
A. Stravinskas	Vladas Krasauskas
J. Sabaliauskas	Victor Romond
J. Yuzenas	Charles Liauszka
J. Nakutis	Kazimiera Bulotienė
J. Gaidys	Antanas Aleksonis
P. Kevlenas	Joseph Egeris
P. Matulevičius	John Slaivis
A. Trask	Mykolas Byronas
A. Dwoske	
F. Braun	
M. Davidonis	
J. Bakšys	

Atsikime organizacijos likvidavimo, arba šiaip svarbių reikalų, Komitetui reikalinga turėti paminėtų narių bei jų giminių adresus. Todėl visais reikalais kreipkitės žemiau pažymėtu adresu:

August Večkys, 1 Maple Street, Methuen, Mass.

August Večkys

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

Help Wanted Female

HOUSE WORKER
For bachelor's home
On Valley Forge Mt.
5 day work Must have own tras.
Call 666-0891 Sat. or Sun.
(76-77)

Woman to take care of eldtrly woman. Live in own room. 2 adults.
Call HA. 4-8427.
(76-78)

Housework — sleep in maid — Private room & toilet facilities. Child care — general housework—Ironing — Kosher kitchen — REC. REFS. REQID. Call 609-547-1554.
(74-79)

Secretary, good typing & shorthand.
Mature preferred. Exp. required. Excellent position. Pleasant atmosphere. Free tuition in the evening division. Temple University. CE 6-4000, ext. 421.
(75-77)

Are you looking for a good job in a lovely modern home? General housekeeping, cooking. 2 school age girls. Thurs. & Sun. off. Sleep in. Private room, bath & TV. Experience & references required. $45. WA 7-6321. (75-77)

HELP WANTED MALE

MECHANIC-Foreman. Stokes & Smith. Gluer & N.S. automatic box machine. Exc oppty for right man. Gd pay. 2d shift. 52 wk job. Benefits. Growing concern. Must have at least 5 yrs exp on both types of mach. Loc. Runnemede, NJ. Call for appt, 1-609-931-8000.
(73-78)

AUTO MECHANIC. First Clas with a record of steady employment. This is a permanent job with good pay and exellent working conditions. Contact Harry Diekhaus
Dieckhaus Motors — Dodge-Chrysler
1776 Farragut Ave., Bristo, Pa.
ST. 8-7833
(76-78

ESSO SERVICE STATION
With large house
Combined with store
Good location and business
Large shop, Good Potential
GR. 7-6594
(76-77)

TOOL & DYE MAKERS & MACHINIST
Immediate opening for 2 tool makers & lathe operator.
Apply in person.
Mercury Tool
931 Everett St., Camden, N. J.
(76-78)

LOS ANGELES, CALIF.

Mirus

Petrui Repečkai

Reiškiame širdingą užuojautą jo žmonai Karolinai, sūnums Albertui ir Haroldui, taipgi jos broliui Viktorui ir jo žmonai, gyvenantiems St. Petersburg, Fla. Taipgi visiems draugams ir pažįstamiems. O Tau, mylimas mūsų giminaiti, lai būna lengva Kalifornijos žemelė.

John & Marie Koch
Miami Beach, Fla.

METHUEN, MASS.

Liūdnai prisimenu savo mylimą vyrą

JONĄ ŠLEIVĮ

mirusį 1959 metų rugsėjo 25.

Jau sukako ketveri metai kai jis mirė. Niekada jo neužmiršiu. Ilsėkis ramiai, mano mielas.

Juzė Šleivienė, žmona
Stepanija, duktė
Albinas Kaupinis, žentas
Richardas, anūkas su žmona
Petrisė, anūkė
Todd, proanūkis
Ig. Chulada su žmona
Teofilius Tartonis
ir visi giminės

Lawrence ir Methuen, Mass.

SPAUDOS BANKETAS

Kviečiame visos apylinkės lietuvius dalyvauti šiame dideliame bankete.

ĮVYKS SEKMADIENĮ

Spalio 6 October

Pradžia 1-mą valandą dieną

Maple Parke, Methuen, Mass.

Bus Įdomi Programa

Kalbės leva Mizarienė

Ji šią vasarą plačiai važinėjo po Lietuvą ir dalyvavo pasauliniame moterų kongrese kovai už taiką, Maskvoje. Ji papasakos iš savo kelionės įgytus įspūdžius.

Šis bus jau paskutinis rudeninis parengimas pas mus, tad kviečiame visus atsilankyti, pasilinksminti ir tuo pačiu kartu paremti darbininkišką spaudą, kuri stoja už taiką ir už visų tautų ir rasių žmonių lygybę.

Rengėjai

Sostų netekę karaliai

Aną vakarą televizijoj Niujorke matėme net penkius buvusius arba būsinčius karalius. Programos kūrėjai sumanė pasiteirauti, ką dabar veikia tie net čieli penki buvę iš prigimties vadinami monarchai. Koks dabar jų gyvenimas, kuomi jie užsiima, ir ką jie mano apie ateitį.

Reikėjo stebėtis, kokios iš jų mizernos ypatybės. Pirmiausia parodė "kronprinca", kuris laukia dienos užimti "suvienytos" Vokietijos sostą. Tai tikra fizinė lepšė. Nieko neveikdamas, išaugęs minkštas - minkštutėlis, rodosi, kad jis būt nulietas iš "dželo". Tačiau apie "šviesią" sau ateitį jis mislina...

O kokia ta "šviesioji" ateitis jam? Ogi, mat, žmonėms - vokiečiams tik reikia "susiprasti" ir viskas virstų aukštyn kojom. Jie tuoj"pamatytų", kokią jie laime turėtų turėdami ant savo sprando dykaduonį karalių. Jų tada visos bėdos išnyktų. O jam ir jo pačiai, ir jo septyniems vaikams vėl būt kaizeriškas gyvenimas, kaip kad būdavo pirmiau anų laikų kaizeriams. Tik sau statytų pilis ant kuo smailiausio kalno, nuo kurio jis, jo pati ir vaikai galėtu sau linksmai žvalgytis aplink "savo" žemę—net gal ir apie visą pasaulį...

Jis juk ir dabar tokia pilį turi ant tokio smailaus kalno. Bet, va, visgi ne jo statyta, ne jo atsiekimas, ale kelių ten šimtų metų pastatas, statytas jo protėvių, tai vienas dalykas. O kitas, dabar nebūdamas karalium, turi už tą pilį taksus mokėti dabartinei Vokietijos valdžiai. Visgi, todėl, jam reikia pakaušį krapštyti, kad tu pinigų kur gavus tam reikalui.

Bet čia jo irgi laimė, kad kaip jis išaugęs kūniškai, be darbo, lepšė, taip daugelis ir daugelis vakarinėj Vokietijoj yra išaugintų lepšišku galvu prie buržuazinės filosofijos. Na, tai dabar tos lepšiškos galvelės eina, važiuoja ir raitos joja pažiūrėti tos pilies sienų, plytų, jos įrengimų — joje, ypatingai, esamų galybės buvusių "galingiausių" karalių - kaizerių portretų.

Vizitoriams yra kaugės primesta šliurių - kaliošų, į kuriuos kiekvienas sukiša savo "nešvarias" kojas, idant nesuteptų tos "šventenybės" grindų. Ir tik taip jie ten tegali vaikštinėti, žioplinėti ir gėrėtis praeities "suvienytos Vokietijos" karaliais - kaizeriais. Užsimokėję kelias markes ir eina, kaip musę perkandę, prisipildę "gėrybių" žinojime.

Ot, laikinai, esančiam "suvienytos" Vokietijos pretendentui ne taip prasta. Iš tų lepšių suneštų markių ir pfeningų jis gali ir pavalgyti pats, jo pati, ir jų septyni vaikai. Bet argi jis tik tokias įplaukas tetturi. Ateina jam gal keli milijonai metams ir iš Wall stryto šėrų. Bet pinigas nesmirda — juo daugiau, tuo geriau... Todėl už tokius pinigus tie jo septyni prieaugliai yra mokomi net kelių kalbų ir profesijų—ypatingai žurnalizmo, idant skleistų žmonėms tas pasakas, būk nieko ant svieto nėra geresnio kaip monarchinė šalies valdžia.

Žinių rinkėjas klausia, ar iš tikrųjų "kron princas" mano, kad yra galimybė atsteigti monarchiją Vokietijoj. O, taip, žinoma, jis atsako be jokios abejonės. Ką gi, ar tu nesi skaitęs praeities istorijos, jis sako. Tik pažiūrėk vien į Graikijos istoriją. Ko ten nebuvo. Buvo demokratijų, plutokratijų, respublikų, konstitucijų, monarchijų, net ir socializmų ir komunizmų. O dabar graikai vėl turi karalių ir džiaugiasi. Taip pat ir kitur, "kron princas" tęsia. Ot, tik reikia turėti kantrybės ir "suvienyta Vokietija vėl turės karūnuotą valdovą. O aš dėl tokio žygdarbio neatsisakysiu nukentėti, nei mano septyni vaikai", numykia "kronprincas".

Na, eisime prie kitų. Dabar apklausinėjamas don Džiuvanas, Ispanijos karūnos pretendentas, kuris laukia tos progos išsižiojęs, kad tik gautų progą joti ant Ispanijos liaudies. Jo filosofija apie monarchiją taipgi trumpa. Ispanijos žmonės "ištroškę" karaliaus, todėl tik laiko klausimas, kai jis bus karalius. Dabar jam tik trūkstą kiek parankaus užsiėmimo. Jis buvęs įstojęs net britų laivynan, nuobodumui pašalinti. Bet bėda buvo čia, kad ne Anglijos piliečiu, tai kokios aukštos vietos užimti negalėjo. Tai ne taip gerai. Bet jis susiranda su kuo nuobodą nustumti ir kitaip.

Ot, jam sekasi golfą lošti. Tik, žiūrėk, kamuoliuką ir prisivaro prie skylės. Į kitą minutę, žiūrėk, jau tik—cvakt! kamuoliukas jau ir skylėje. Koks čia džiaugsmas, koks rankų plojimas, kad Ispanijos "būsiantis" karalius pataikė tiesiai į skylę! Didvyris ant didvyriu...

Bet tai ir dar neviskas, ką jis žino, kad jis gali būti geru karalium. Nagi, va, pasistatydino jaktą, privatį laivą, kurį dabar krikštija su ispanų darbininkų prakaitu ir krauju išspaustu šampanu. Čia vėl monarchistai ploja katutes. Tai nesvietiškas žygdarbis atsiektas. O paskui, va, "būsiantis" Ispanijos karalius jau plaukia jūroje savo jaktu per aštrias bangas prieš vėją, nuo kurio jo baltos kelnaitės, rodosi, ims ir nulėks su vėju beplevesuodamos. Čia irgi nemaži prižadai Ispanijos darbo žmonėms. Kiek čia jiems "laimės" tose vėjo pučiamose kelnėse. Net priklu ir žiūrėti ir matyti.

Prieiname ir prie Bulgarijos "monarcho". Čia dar visai jaunas, ale jau "bytnikiška" barzduke apsišepinęs pasmakrę. Jis tai jau tikras "galiūnas" ir bulgarų "vadas". Tik pažiūrėkime. Jis čia visokius "triksus" gali daryti ir ant vandenio, ir po vandeniu, ir ant lentos stovėdamas, ir po lenta. Jis net gali motorinį laivelį vairuoti vingiuota upe, ką tu sakysi... Ar tai ne žertas! Bulgarai nežino, ką jie čia "praranda". Ot, va, parsikvietę jie jį pas save, užsikištų už apykaklės — tai bent žinotų, kad utėlę turi...

O kaip jis apie tai mano, klausia žinių rinkėjas. O, jis mano, kad laikas jau taip trumpas iki tos dienos, kai jį pasišauks "išsiilgę" bulgarai, kad jam nedaug ir laiko beliko karūną nusipucuoti... Ot, "jo" žmonės buvę tik laikinai raudonųjų suvedžioti ir apgauti. Jie jau pradedą atsipeikėti ir greit stengsis "atitaisyti" klaidą. O ta klaida bus atitaisyta, kai jis įkels savo lepšiškas kojeles Bulgarijon. Tai vis "žinojimas", tai vis tuščiagalvio ambicija.

Austrijos "arkidukas", tai jau tikras "filosofas" ir "galvotojas". Jam tik "rūpi ir rūpi" "jo" žmonių bėdos ir vargai. Jis negalįs nei miegoti, mąstydamas, kaip tuos "savo" žmones išvaduoti iš tų bėdų. Bet jis vilti turįs, kad kada nors ta "šviesi" diena ateisianti ir Austrija būsianti "laisva", su karalium. Jeigu jis pats negalėsiąs jų išlaisvinti, tai jo vaikai, arba vaikų vaikai tą atliksią, nes jis juos mokinąs atsakomybės —kaip eiti, kaip nuduoti esančiu aukštesniu už kitus, kaip nuduoti esančiais pajėgesniais "nešti sunkias valdovų užduotis", "naštą".

Jugoslavų "monarcho" nesuspėjau pamatyti ir paklausyti. Bet nemanau, kad ką praradau. Tik dabar nežinau, kokiu "didvyriu" ir "savo" šalies gelbėtoju ir jis bandė pasirodyti...

Kaip ten nebūt, bet tai keisti jie sutvėrimai. Jie net nei bandyti nebando paslėpti to savo tikslo, kad jie grynai nori gržti namo tik išnaudoti tos šalies žmones. Nei vieno žodelio pas juos visus apie pagerinimą tų šalių žmonių ekonominio gyvenimo, nors jie tokio pagerinimo net ir negalėtų aniems suteikti, jeigu jie ir ant galvos atsistotų. Amžiai jau tą priparodė...

A. Gilman

Moterų gerai pradėtas sezonas bus nuodarbius

Skaitlingai iš Didžiojo New Yorko visų dalių pažangiosios lietuvės susirinko į Moterų klubo pirmąjį šio sezono susirinkimą rugsėjo 18-os vakarą Laisvės salėje. Atejo linksmos, o tūlos kai kuo nešinos.

Pirmoji pasibeldė į dar uždaras duris Ona Titanienė. Tai dėka jos šeimos, kuri pasirūpina ją atvežti, kad motina linksmai pabuvotų su draugėmis. Tik užminučių sekė kitos. Marcelės Jakštienės ir Kazės Čeikauskienės darbščios rankos jau tiesia stalus, gaudo nuo valdybos stalo ir kėdžių paskutinę dulkelę, kad atėjusios viršininkės rastų švarią ir patogią vietą darbui. Toks tų draugių būdas: ar jos komisijoje, ar ne, būtinai apžiūrės, nudirbs reikalingą darbą.

Lauke atidunda dar vienas traukinys, netrukus kitas, ir nares ateidinėja didelėmis grupėmis, netenka gaišuoti jų laukiant. Klubo pirmininkė Ieva Mizarienė anksti paskelbė susirinkimo darbų pradžią, o išrinkta vakaro vedėja Nastė Buknienė gyvai ir sklandžiai susirinkimą pravedė. Sofija Petkus perskaitė rūpestingai, kaip visada, užrašytus praėjusiojo susirinkimo tarimus. Iždo sekr. Suzanna Kazokaitė pateikė vėliausios apyvartos bei narių stovio raportą ir pranešė apie sergančias nares, apie kurių nelaimę išgirdus jinai nedelsiant pasiunčia joms suraminimo kortelę. Iždininkė Uršula Bagdonienė patikrino iždo stovį ir pateikė raportą iš rugp. 2 d. įvykusio masinio mitingo, suruošto išklausyti kl. pirmininkės Mizarienės pranešimą iš Pasaulinio moterų kongreso taikai ir iš vizito Tarybų Lietuvoje. Nežiūrint atostogų ir karščių sezono, raporto mitingas pavyko. Narės aplodismentu šiltai pasveikino valdybą už gerai įvykdytą darbą.

Po valdybos raportų, LLD narės (81 kp.) atliko Centro komiteto nominacijas.

Nelė Ventienė pranešė, kad mūsų narė Vera Budronienė jau grįžo iš ligoninės. Taipgi pranešta, kad tebeserga M. Slogsnaitienė. Ona Černevičienė sakė, kad ji su draugėmis ligonę atlankys.

Liūdnai prisiminėme narę Magdaleną Kuncienę, kurią vos įstojusią į mūsų gretas praėjusią vasarą nuo mūs atėmė mirtis. Ją pagerbėme atsistojimu ir momentu tylos. Bet liūdesio nuotaiką pragiedrino žinia, kad vėl gavome 5 naujas nares.

E. Liepienė klubui dovanojo $3.

Klubietės nutarė pagerbti buvusią ilgametę klubo pirmininkę, daugiadarbę veikėją Katriną Petrikienę, tam tikslui suruošti banketą lapkričio 23 d.

Moterys pasveikins svarbią amerikinę įstaigą ir tai paskelbs įstaigos jubiliejinėje programoje. Taipgi nutarė pasveikinti Argentinos moteris ir bendrai lietuvius. Pastaroji mintis kilo, kai pas mus atsilankė argentinietė viešnia Marija Palionienė. Ji užėjo pažiūrėti, kaip šiauramerikietės mitingaujame, ir atnešė argentiniečių mums dovanėlę.

Pakviesta Ieva Mizarienė pateikti pranešimą iš Moterų kongreso ir vizitų po T. Lietuvą. Ieva nekartojo to, kas jau buvo jos kalbėta masiniame mitinge ar rašyta spaudoj, bet glaudžiai ir įdomiai papasakojo, kaip jinai atliko klubo įgaliojimus. O jais buvo atlankymas Kuršėnų vaikų namų, taipgi vienų senelių namų. Su tomis įstaigomis mes palaikome lyg ir pastovų ryšį, užprenumeruodamos joms laikraštį "Laisvę". Gi Ievos ten lankymosi proga kuršėniškiai vaikai buvo ir pavaišinti lietuviškais saldainiais.

Narė Magdalena Juškienė paskaitė Jono Juškos specialiai Ievai parašytą eilėmis sveikinimą.

Užbaigtuvėms, moterys ir keli svečiai vyrai buvome pakviesti prie vaišių. Jas suruošė klubietės Ona Gilmanienė, Ona Kazlauskienė ir Petrė Naktinienė su savo talkininkėmis. Vaišių metu Mizarienė išdalino iš T. Lietuvos parvežtus atmintinukus, o Ventienė, nardydama aplink stalus, kai ką užrašinėjo ir kai ką gavinėjo, matomai, vėl kokį svarbų darbą ruošia.

Šio susirinkimo dalyvių skaičius, darbai ir nuotaika rodo, jog galime tikėtis nuodarbaus sezono.

S.

Ievutė ir gegutė

(Draugei Ievai Mizarienei proga jos važiavimo į pasaulinį moterų taikos kongresą, kuris įvyko Maskvoje 1963 m. birž. mėn.)

—:—

Mes, moterys, turim
Aistringą veikėją,
Kurį mokslo sėklą
Tarpe mūs vis sėja.
Amerikoj gimus
Ir augus Ievutė,
Bet ji nesigėdi,
Kad ji lietuvaitė.
Lietuviškai moka
Skaityti ir rašyti,
Ir talentą turi
Kalbas pasakyti.
Nors ji ištekėjus,
Bet veikt nenustoja,
Energiją, laiką
Dėl liaudies aukoja.
Ji net ir į Maskvą
Džiugiai nuvažiavo
Ir ten su draugėmis
Už taiką kariavo.
Ir kai jau Maskvoje
Kas reikia atliko,
Į Lietuvą brangią
Svečiuotis nuvyko.
Čia, mat, jos tėvelių
Ir vyro gimtinė,
Tai brangi žemelė—
Šalis tarybinė!
Čia ji apsidairius,
Pamatė, suprato,
Kad naują pasaulį
Ten žmonės jau stato.
O kai jau į kaimą
Užsuko Ievutė,
Pirmąkart išgirdo
Kukuojant gegutę.
Gegutės balselis
Ievutei patiko,
Širdy ir mintyje
Ilgam jai paliko.
Nes, mat, kai gegutė
Dabar ten kukuoja,
Tai jokių vargelių
Daugiau "nerokuoja."
Kukuoja gojely,
Be baimės, linksmutė,
Ir jau nebeverkia
Lūšnelėj močiutė.
Amerikon grįžus
Gi džiaugias Ievutė,
Kad ten taip maloniai
Kukuoja gegutė.

Jonas Juška

Šį eilėraštį M. Juškienė skaitė Lietuvių Moterų klubo narių susirinkime rugsėjo 18 d. "Laisvės" salėje.—**Redakcija**

VERTI PAGARBOS

Daug turime draugų, kurie verti pagarbos už savo atliktus darbus per metų metus mūsų pažangiame veikime, kurie nuo jaunų dienų stojo į mūsų eiles ir laikėsi iki šiolei.

Vienas iš tokių draugų yra aidietis Alekas Velička. Jo vardas žinomas plačiai mūsų kolonijose. Kiekvienas jį žino, kaipo talentingą dainininką, kuris dalyvauja operetėse ir jau ilgas laikas kai dainuoja Aido chore.

Jo žmona Domicelė taip pat užsitarnavo pagarbos dalyvaudama chore drauge su savo vyru ir suprasdama tą svarbų reikalą palaikyti mūsų pažangųjį meną.

Tad prašome įsigyti banketo bilietus, kuriame pagerbsime mūsų gerbiamus menininkus Aleką ir Domicėle Veličkus.

Bilietus galima gauti pas kiekvieną aidietį.

H. F.

Darbininkų spaudai paremti dovanos

New Yorko Moterų klubas — $25.00
Per N. Ventienę įteikė:
O. Titanienė $5.00
S. Kazokaitė 2.00
Po $1: I. Levanienė, O. Cibulskienė, J. Lazauskienė, P. Naktinienė, O Dobinienė, D. Galinauskienė, N. Bukantienė, E. Grannas, J. Šimkus, O. Zeidat, O. Makarevičienė, O. Čepulienė, O. Chernik, N. Ventienė, M. Kalvaitienė.
Marytė ir Urbonas po 50 C. Viso $48.

Iš Connecticut lietuvių pramogos

Praėjusį sekmadienį d-ro J. Stanislovaičio puikiame sode, Prospect, Conn. (palei Waterbury), įvyko pažangiųjų Connecticut valstijos lietuvių pietūs. Svečių dalyvavo daugiau nei praėjusiais metais — buvo suvykusių iš visų valstijos kampų.

Vyko ir programa, pirmininkaujant V. Valaičiui, buvusiam senam Connecticut lietuvių veikėjui. Kalbą pasakė Ieva Mizarienė — apie Lietuvą, apie Tarptautinį Moterų Kongresą, įvykusį praėjusį birželio mėnesį Maskvoje ,taipgi apie mūsų spaudą ir jos vajų.

Tarė keletą žodžių ir J. Mockaitienė.

O. Giraitienė įteikė pora dolerių darbininkiškiems reikalams.

Teko kalbėtis su visa eile draugų ir draugių apie "Laisvės" vajų, kuris prasidės su spalio 1 diena. Visi pasižadėjo darbuotis sulyg savo išgale. Gal būt atsiras ir naujų vajininkų.

D-ras J. Stanislovaitis iš tikrųjų atlieka didelį pasitarnavimą mūsų spaudai, duodamas savo puikų sodą tokiam pobūviui, koks buvo šis. Jam tenka didelė nuo visų mūsų padėka.

Deja, šią puikią pramogą truputėlį sugadino per daug šaltas oras; nebuvo galima ilgiau su žmonėmis pasišnekėti, nes, užkandę, visi skubėjo kas sau. Beje, greta šaltoko oro, dar ir vienas kitas lietaus lašas iškrito. Visa tai nepadėjo pramogai.

Sprendžiu, kad mūsų korespondentai smulkiau parašys apie pramogą, sužymint ir visus tuos asmenis, kurie kuo nors prisidėjo, kad ji pavyktų. Aš tai tariu visiems rengėjams ir tiems, kurie pramogoje svečius aptarnavo, taipgi gaspadinėms — dideli **ačiū!**

Koresp.

KRAMTOMOJI GUMA

Dabar Jungtinėse Valstijose labai madoje kramtyti gumą (Chewing gum). Bet šios gumos pirmasis fabrikas mūsų šalyje buvo pastatytas tik 1890 metais.

Pirm to kramtomąją gumą pradėjo vartoti Meksikoje ir kitose Centrinėse Amerikos šalyse. Jos pagaminimui vartoja 63 procentus cukraus, 16 proc. kukuruzų syrupo, 20 pr. gumos ir 1 proc. kvapsnių.

DYKUMOS IR TUNDROS

Dykumose, kaip Gobi, vasarą labai karšta, o žiemą—šalta. Tuo gi kartu Sibiro tundroje vasarą stoka šilumos, bet ir žiemą ten nėra labai šalta. Dalykas tame, kad Gobi dykumose yra labai sausas oras—stoka drėgmės, tuo gi kartu tundroje drėgmės yra, bet ir vasarą žemė tik paviršius atšyla.

Iš atostogų

Sveiki!

Pagaliau pasiekėm St. Petersburgą. Šeštadienį būsime Miamyje. Linkėjimai visiems. **Lillian**

—:—

Džiugu, kad mūsų Lilijai ir jos seseriai H. Kudirkienei atostogų kelionė buvo sekminga. Tikimės, kad ir viešnagė pas draugiškus floridiečius bus linksma.

STATYS SVETAINĘ ANT KITO NAMO

New Yorkas. — 1963 metų rudenį jau bus pradėta statyti Naujasis Madison Square Gardenas ant Pennsylvania geležinkelių stoties. Stotis užima labai didelį plotą, bet yra neaukšta.

Ant jos bus pastatyta naujas sporto ir prakalbų centras, kuris turės tris svetaines. Pastatymas truks apie metus ir pusę, kainuos virš $200,000,000.

JIE UŽ 40 CENTŲ UŽMUŠĖ JAUNUOLĮ

Brooklynas. — Policija areštavo Franką Leocę, Williamą Melendezą, Barry Calvertą ir Thomas Chappelį, visi tarp 16 ir 20 metų amžiaus. Jie prisigėrę, norėdami dar daugiau gerti, naktį, gatvėje, plėšimo sumetimais užpuolė J. Levensoną ir J. Latto, du jaunuolius. Gavo nuo jaunuolių tik 40 centų, bet rezultate užmuštas J. Latto, 16 metų amžiaus.

Pranešimas!

ELIZABETH, N. J.

Trys svarbūs susirinkimai įvyks Spalio-October 6 d. Vieta 408 Court St. Pradžia 2 val.

Pirmas bus LDP Klubo susirinkimas. Po to seks LLD 54 kuopos ir LDS 33 kuopos susirinkimai.

Visi minėtų organizacijų nariai kviečiami būtinai dalyvauti.

Komitetas (76-77)

"LAISVĖS" KONCERTAS BROOKLYNE

Šiemet "Laisvės" koncertas Brooklyne, kus Lapkričio-Nov. 10 dieną, Schwaben Hall, 474 Knickerbocker Ave., Brooklyn. Pradžia 3-čią val. popiet.

Prašome organizacijų tą dieną nieko nerengti ir kviečiame jų narius dalyvauti "Laisvės" koncerte.

Ruošiama puiki programa koncertui, bus ęymių talentų iš labai toli. Visi iš anksto pasižymėkite kalendoriuje koncerto datą ir atsilankykite pasigėrėti gražia programa.

"ŠVYTURYS"

Dukart mėnesinis iliustruotas žurnalas, leidžiamas Lietuvoje.
Prenumerata $4.00 metams.

• •

"MOKSLAS ir GYVENIMAS"

Mėnesinis žurnalas.
Leidžiamas Lietuvoj.
Prenumerata $2.50

• •

Užsisakantiems abu žurnalus kartu kaina tik $5.00

• •

Reikalaukite iš mūsų nemokamai pilno sąrašo visų periodinių leidinių Lietuvoje.

• •

Imported Publication & Prod. 1 Union Square, N. Y .C.

Pattenburg, N. J.

Gerbiamieji!

Prašome visus atsilankyti į mūsų rengiamą pikniką Rugsėjo-Sept. 29 d. Šis piknikas bus nepaprastas tuo, kad Leonas Poškūnas jį filmuos ir tą filmą nuveš į Lietuvą. Ten jį matys jūsų giminės ir pažįstami. Taigi būtinai dalyvaukite šiame piknike.

Kurie turite sulenkiamų krėslų, atsivežkite į pikniką, galėsite mūsų sode ant jų pasėdėti, O kurie norėsite parsivežti mūsų obuolių, atsivežkite "beskes" arba maišiukus.

Prašome nesivėluoti, nes pietūs bus duodami 12 val.

Iki malonaus pasimatymo!

Čiurliai